

کتابخانه

فصلنامه علمی ایران
ISSN: 1029-3345
شماره ۹، زمستان ۱۳۹۳
شماره ۱۰، بهار ۱۳۹۴
شماره ۱۱، تابستان ۱۳۹۴
شماره ۱۲، پاییز ۱۳۹۴
www.ketabsharif.ir

- ۳ هفته کتاب در صدا و سیما
- ۳ جشن کتاب کودک، کار و صنعت
- ۲ تحویل از خادمان فرهنگ و صنعت
- ۲ سومین نشست بررسی وضعیت نقد ادبی

کتابداران رسمی در مدارس ایران

کتابخانه های مدارس غیر انتفاعی
کتابخانه های مدارس دولتی

دریچه های مختلف برای نقد دیدگاه های ابراهیم یونسی دکتر کوروش صفوی خسرو حمزوی، حسن میرعابدینی و هلن اولیایی نیا

از جلد تا جلد

به شوق مطالعه در مدارس

می گویند کتاب دگر نیست ولی از حق نگذریم هر دکوری با کتاب زیاده به نظر می رسد و از نگاه سقراط، کتاب حکم روح را دارد برای بدن. ماروزنامه نگاریم و نگاهمان به هر مقوله ای و در اینجا به کتاب می نواند طیفی از نگاههای دکوریانو تا سقراطی را در بر بگیرد. اما برای این شماره که قرارش بر پوشش روز کتاب و دانش آموز در هفته کتاب است کوشیده ایم به جواب گویانگون آنچه که می توان آن را الماس مطالعه خواند نگاه کنیم.

احساس ماین است که اگر کمی و فقط کمی از مغزلات موسوم به نلت اول، دوم و سوم، شهریور و آزمون و غیره فاصله بگیریم، حق گسترده ای در برآیمان قد می افزاید که می توان از بالای شانه هایمان دورترها و دورترها را دید. داریم از نقش کتاب در مدارس می گویم که از نگاه ما دیگر نه نلت است و نه سنت و نه خیلی چیزهای دیگر، بلکه تلاش برای شرکت در کنکور ایده هاست. و شک کنیم که عبور از این کنکور، پیش در آمد ثبت نام در مدرسه ای دیگر است که نامش تجربه است و شهره ای پس گران می طلبد. تیر این شماره ویژه مان را هم از جلد تا جلد انتخاب کردیم به دو دلیل ساده: ۱- هر کتابی در پیرایه دو صفحه سخت تر قرار می گیرد به نام جلد. ۲- بین هر جلد زیبایی بزرگ جا خوش کرده است که ما چند خیابان و شاید هم چند کوچه اش را طی کرده ایم و معتقدیم کتاب شوق انگیزی برای مطالعه در مدارس، کتابی است گشوده و در معرض نسیم های دگرگونی که صفحات آن گاه و بیگاه به شوق خواننده شدن ورق می خورد.

بهبینه سازی تحصیلات متوسطه سیاست ها و برنامه های یونسکو

در همین زمینه

شدمان

بی سابقه است اما...

دیار با دکتر علی اسفر فانی، معاون آموزش نظری و مهارتی

جهیز کتابخانه

حیدر رضا گلکش مدیر کل دفتر برنامه ریزی فرهنگی و مشاوره

نگرش و دیدگاه

یابد تغییر کند

منوچهر فضلی جانی، مدیر کل آموزش راهبردی

باید از اولیاء کمک گرفت

عباس حاجی آقار، مدیر کل آموزش ابتدایی

در پیوسته آثار

- آوازی آنتکشتان (موسیقی جهان)
- به به بالیانی می مانم در بالجه تاش (در باره تانسی)
- گرافیک - خط
- فرهنگ زبان ترجمه
- شوریده سیران منقش (در باره فلاسفه و فلسفه)

مجموعه آگزیده مقالات مجله رودکی منتشر شده سازمان چاپ و انتشارات

سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

www.fpbk.com

روزانه‌ها

✓ ۸۳۱۸۳۰- کتاب و پدیدآورندگان

مراسم تجلیل از پدیدآورندگان کتاب‌های تشویقی بیست و یکمین دوره کتاب سال جمهوری اسلامی ایران و مراسم تقدیر از خادمان نشر در سالن سیمینای وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

یکشنبه ۸۳/۹/۱-

کتاب، صنعت و کارگر

همایش کتاب، صنعت و کارگر ساعت ۱۰ سالن اجتماعات شرکت سایکو

امروز

دوشنبه ۸۳/۹/۲- کتاب و دانش آموز
اولین جشنواره کتاب سال دانش آموزی ساعت ۹ در تالار فردوسی دانشکده ادبیات دانشگاه تهران
-سمینار بررسی موانع و راهکارهای فروش کتاب از طریق اینترنت ساعت ۱۵ در خانه کتاب
- یازدهمین دوره کتاب سال دانشجویی ساعت ۱۰ در تالار شهید مطهری دانشگاه تربیت مدرس
- آغاز فروش سال در جشن کتاب ساعت ۹ در مرکز آفرینشهای کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان

چهارشنبه ۸۳/۹/۴- کتاب، کتابدار

و اطلاع رسانی
- چهارمین نشست سوزولان فرهنگی استان‌ها ساعت ۹ در هتل ارم

-سمینار بررسی تحولات **ISSN** ساعت ۱۶ در دانشکده علوم دانشگاه تهران

پنجشنبه ۸۳/۹/۵- کتاب، خادمان نشر

و حامیان نسخ خطی
مراسم بزرگداشت پنجمین دوره آئین بزرگداشت **حامیان نسخ خطی** ساعت ۱۴ در کتابخانه مجلس شورای اسلامی

-کارگاه آموزشی نشر اینترنتی در استان فارس ساعت ۹ در اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان فارس

جمعه ۸۳/۹/۶- کتاب و رسانه

-مراسم تجلیل از خبرنگاران برتر حوزه کتاب، ساعت ۱۸، هتل لاله

-همایش تخصصی «پهروگیری از ابزارهای تبلیغی، ارتباطی و فناوری اطلاعات در حوزه توزیع و ترویج کتاب» ساعت ۹

شنبه ۸۳/۹/۷- کتاب ایران در جهان
-همایش تخصصی «نوسه نشر بین‌المللی ایران، تجربه‌ها، کاستی‌ها و نوآمندها»، ساعت ۱۴

-مراسم تجلیل از کتابداران نمونه و خادمان فرهنگ **مکتوب** ساعت۱۵:۳۰ در تالار وحدت

یکشنبه ۸۳/۹/۸- کتاب و ادب پایدار
-سومین جشنواره ۲سالانه ادبیات پایداری ساعت ۱۸ در سالن معاشرت سیمینای وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
-کارگاه آموزشی ضرورت وارداندازی سایت توسط ناشران ساعت ۹ در خانه کتاب

دوشنبه ۸۳/۹/۸- کتاب و کودک و نوجوان
-معرفی چپه‌های کتابخوان مراکز کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان در سالن آملی تئاتر مرکز آفرینشها
-نخستین جشنواره نقد کتاب، ساعت ۱۵ در خانه مترمندان

اسال هم در روز «کتاب صنعت و کارگر» سوزولان دست‌اندرکاران حوزه فرهنگ و صنعت در نشست حضور یافتند تا پیرامون گسترش فعالیت‌های فرهنگی و کتابخوانی در محیط‌های صنعتی و در بین خانواده‌های کارگری بحث و تبادل‌نظر کنند. جشن «کتاب، کودک، کار و صنعت» توسط انجمن فرهنگی ناشران کتاب کودک و نوجوان با حضور محمدعلی شماعی، معاون امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، مختار قانون، مدیر کل صنایع و معادن استان تهران جمیع بسیار اندکی از مدیران کارخانجات و ناشران در سالن اجتماعات شرکت سایکو واقع در کیلومتر ۱۲ جاده کرج برگزار شد. سال پیش هم در همین روز این افراد در شرکت سایبا دیزل گروه هم آمدند و درباره کتاب و صنعت گفت‌وگو کردند. اما در استقبال ناشران و مدیران صنایع و کارخانجات نسبت به سال قبل بسیار کمتر بود.

گسترش ارتباط صنعت و فرهنگ

جشن «کتاب، کودک، کار و صنعت» با حدود یک ساعت تأخیر در ساعت ۱۱ آغاز شد و در ابتدا محمدعلی شماعی، معاون

تجلیل از خادمان فرهنگ و صنعت

در پایان این مراسم از یازده تن از خادمان فرهنگ و صنعت تقدیر و لوح تقدیر به آنان اهداء شد.
-مهندس رمضانعلی پورمجیب، مدیرعامل شرکت سایکو
-پهروز فروزش، مدیرعامل صنایع فلزایی پهروز
-مهندس صادق صادقیان پور، رئیس هیأت مدیره انجمن صنایع همگن بتن آماده
-دکتر فریدون احمدی، سوزول خانه صنعت و معادن
-دکتر هادی غنیمی فرد، رئیس خانه صنعت و معادن
-حسین افشین منش، مشاور و فرهنگی ایران تاپر
-مهندس علی اسفندی احمدی، عضو هیأت مدیره انجمن صنایع همگن قطعه‌سازان خودرو
-مهندس علی تقیپ، مدیرعامل شرکت داورگو
-مهندس مختار قانون، مدیرکل صنایع و معادن استان تهران
-حظریضا غمگسار، مدیرعامل شرکت سایا دیزل
-طاهره نوروزی، مدیر داخلی خانه صنعت و معادن

امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با اشاره به وجه مشترک فعالیت‌های فرهنگی و صنعتی درباره توافقنامه گسترش فعالیت‌های فرهنگی -صنعتی در واحدهای تولیدی، تجاری و خدماتی - که چندی پیش به امضای وزرای فرهنگ و ارشاد اسلامی، صنایع و معادن و کار و امور اجتماعی رسید - مطالبی را بیان کرد.

شماعی، این توافقنامه را حرکتی برای گسترش ارتباط بین صنعت و فرهنگ خواند و گفت: با امضای این توافقنامه فعالیت‌های انجام شده در حوزه فرهنگ و صنعت سامان می‌یابد و از پیشوانه اعتباری برخوردار می‌شود. مهم‌ترین نقش این توافقنامه ایجاد نهادی برای همدلی و همکاری میان حوزه‌های فرهنگ، صنعت و کار است. معاون امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی افزود: این توافقنامه برای کارفرمایان این زمینه راه‌افهم می‌کند با خدمات فرهنگی و هنری را بدون پرداخت مالیات به کارکنان خود ارائه کنند. این توافقنامه از نیمه دوم سال جاری اجراء می‌شود و معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی هماهنگی برنامه‌ریزی لازم را در این خصوص انجام می‌دهد. وی اظهار کرد: خوشبختانه زیرساخت‌های فرهنگی لازم مانند بانک‌های اطلاعاتی در حوزه کتاب و نشر و مؤسسات تخصصی فرهنگی برای انجام این طرح وجود دارد و با انتقال

جشن کتاب، کودک، کار و صنعت

روش نظرسنجی از حوزه فرهنگ به بخش صنعت می توان نیازهای فرهنگی محیط‌های صنعتی و خانوارهای کارگری را شناسایی کرد.

شماعی سپس به حضور تشکل‌های صنعتی در این طرح اشاره کرد و گفت: نقش وزارتخانه‌ها به عنوان آغازگر این طرح مثبت است اما نباید تمام برنامه‌های اجرایی را در حوزه دولت متمرکز کرد بلکه ادامه کار باید به تشکل‌ها سپرده شود و ارتباط بخش خصوصی فرهنگ و صنعت گسترش یابد.

وی با اشاره به تأثیرات متقابل فرهنگ و صنعت افزود: ظرفیت فرهنگ فوق‌العاده است و در حوزه فرهنگ این امکان وجود دارد که با تولید محصولات مناسب برای جامعه کار، افزایش تولید و تسهیل روابط کار شود.

صنعت، موتور محرکه فرهنگ

در ادامه این برنامه، مهندس مختار قانون، مدیرکل صنایع و معادن استان تهران مطالبی را بیان کرد.

قانون با اشاره به غلبه فرهنگ شماعی بر فرهنگ مکتوب در جامعه گفت: این برنامه به منظور انتقال فرهنگ و کتاب به خانواده صنعتگران برگزار شده است اما پیش‌نیاز این حرکت، از بین بردن فرهنگ شماعی رایج است. قانون پایین بودن مصرف سرانه کاغذ را در کشور ناشی از عدم مطالعه خواند و افزود: اسال سومین سال است که فعالیت‌هایی در حوزه فرهنگ و صنعت انجام می‌شود و از آنجا که تأثیرات ساسال

فرهنگی در درازمدت حاصل می‌شود، این حرکت مثبت باید تداوم یابد.

وی با اشاره به میزان خرید کتاب توسط واحدهای صنعتی گفت: واحدهای صنعتی استان تهران در سال ۱۳۸۲ حدود ۴۰ میلیارد ریال کتاب برای کارکنان و خانواده‌های آنها خریداری کرده‌اند که این حرکتی امیدوارکننده است. هدف این است که کتاب هم به سید کالاهایی که صنایع به کارکنان خود می‌دهد، اضافه شود فرار است این کار با نظر سنجی از خانواده‌های صنعت صورت گیرد.

قانون، صنعت را موتور محرکه اقتصاد و فرهنگ خواند و افزود: صنعت در چند سال اخیر، به تها موتور محرکه اقتصاد بوده، بلکه در فرهنگ هم بسیار مؤثر بوده است و امروز اگر ما صنعت را از ورزش کشور کنار بکشیم، ورزش فلج می‌شود. امیدوارم خدمت صنعت به ورزش به حوزه کتاب هم منتقل شود.

وی ارتقای سطح فرهنگ خانواده‌های صنعتی را موجب پیشرفت صنعت و بهبود تولید خواند و اظهار امیدواری کرد که در سال آینده واحدهای نمونه صنعتی در حوزه کتاب، کودک و صنعت معرفی شوند.

کتاب تصویری

پس از سخنان قانون، دکتر فریدون احمدی مسؤول خانه

صنعت و نوجوانان به تشریح فعالیت‌های مرکز کشف اندیشه‌های راستین مردمی (مکالم) پرداخت و گفت:این مرکز در سال ۱۳۵۲ تشکیل شده و تاکنون به پرورش نیروهای جوان پرداخته است.

احمدی افزود: امروزه با توجه به شتاب زندگی صنعتی و فرصت مطالعه وجود ندارد.بیان این در حالی روزیشتار تصویر استفاده می‌شود. به این منظور ما تاکنون حدود ۱۲۰ کتاب تصویری منتشر کرده‌ایم که در مدت زمان کوتاهی پیام را به مخاطب منتقل می‌کنند.

در ادامه سخنان احمدی، چند نفر از جوانان در مرکز کشف اندیشه‌های راستین مردمی آموخته‌های خود را بیان کردند و یک کتاب تصویری برای حاضران نمایش داده شد.

فرهنگ.عالم‌احیای صنعت ملی

دکتر هدای غنیمی،رئیس خانه صنعت ومعلمان هم در سخنان خود فرهنگ را عامل مؤثر احیای صنعت ملی خواند و گفت: فرهنگ در سه حوزه با صنعت ارتباط پیدا می‌کند.اول اینکه هنوز فرهنگ‌های برای صنعت جدید وجود ندارد و در این زمینه احساس نیاز می‌شود. حوزه دیگر فرهنگ صنعتی است یعنی کار باید از یک فرهنگ نمایی برخوردار باشد و مرحله سوم، ارتقای سطح فرهنگ عمومی است.

توزیع کسترده کتاب

در ادامه این برنامه فتح الله نورعی، عضو انجمن فرهنگی ناشران کتاب کودک و نوجوان با تأکید بر نفیوت کتابخوانی کودکان به سابقه و فعالیت‌های انجمن پرداخت.

نورعی گفت: انجمن فرهنگی ناشران کتاب کودک و نوجوان ۱۵سال پیش به همت چند تن از ناشران آغاز به کار کرد و چندی بعد مجوز گرفت.

این انجمن اهدافی از جمله شناخت موانع و مشکلات توسعه کتاب کودک و رفع آنها وساز مالدی توزیع وبسترسازی برای توزیع آسان کتاب دنبال می‌کند. وی بر فعالیت‌های انجمن اشاره کرد و افزود: برگزاری نشست‌های تخصصی درباره کتاب و کتابخوانی ارائه مشاوره و مسز لان فرهنگی، تهیه و اجرای طرح‌های ابتکاری برای توسعه کتابخوانی، برگزاری نمایشگاههای کتاب در مدارس، مسابقات و کارخانجات و مشارکت در راه اندازی شهر کتاب از فعالیت‌های این انجمن است.

فرعنی تشکیل کتابخانه‌های تخصصی کودک و نوجوان را در کارخانه‌های ملید خواند و گفت: انجمن برای برپایی نمایشگاههای کتاب ومسابقات کتابخوانی در کارخانه‌ها برای فرزندان کارکنان و اهدافی کادو کتاب و توزیع بن آمادگی دارد. وی افزود: خرید حدود ۲۰ میلیارد ریال کتاب توسط واحدهای صنعتی استان تهران در سال گذشته جای تأسف دارد و ما خواهان توزیع گسترده کتاب هستیم.

در حاشیه

«بیشتر صندلی‌های سالن اجتماعات شرکت سایکو خالی بود و تعداد کمی از اهالی صنعت و فرهنگ در این برنامه حضور یافته بودند که مختار قانون،مهندس گل مساج و معادن استان تهران آن را میانه تأسف خوانند.

«نمایشگاههای کتاب‌های کودکان ونوجوانان در سالن جنبی این برنامه برپا شده بود.

«انجمن فرهنگی ناشران کتاب کودک و نوجوان در این برنامه کارت‌های خرید کتاب با تخفیف را عرضه کرد تا مشتریان کارخانه‌ها در اختیار کارکنان خود قرار دهند.

دارندگان این کارت می‌توانند کتاب‌های مورد علاقه خود را با ۲۰درصه تخفیف از فروشگاههای اعضای انجمن فرهنگی ناشران کتاب کودک ونوجوانان تهیه کنند. این کارت‌ها تا پایان آذرماه اعتبار دارد. این انجمن به مناسبت نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران در سال آینده هم کارت‌های تخفیف ارائه می‌کند.

حسن میرعابدینی در سومین نشست بررسی وضعیت نقد ادبی:

ویژگی نقد دوران مشروطه خردگرایی و روحیه پرسشگری بود

ویژگی نقد ادبی در دوران مشروطه خردگرایی و روحیه پرسشگری بود که در جامعه ایرانی کمر سابقه دارد. حسن میرعابدینی، محقق ضمن بیان مطلب فوق در سومین نشست بررسی وضعیت نقد ادبی در ایران گفت: روشنفکران مشروطه در نقد ادبی آغازین در دو وجه انتقادات خود را مطرح می‌کردند، یکی انتقاد از شیوه‌های نگارش و مفهوبات ادبیات کلاسیک و دیگری پیشنهاد به روی آوردن به انواع مختلف ادبی.

وی افزود این روشنفکران معتقد بودند ادبیات باید به جای پرداختن به مسائل فرعی به خدمت جنبش‌های اجتماعی برآید. میرعابدینی با اشاره به سال‌های مشروطه و برخورد جلوه‌های منجد غریب با جامعه سنتی ایران اظهار کرد: همین برخورد‌ها، در جنبه‌های مختلف اقتصادی،سیاسی،اجتماعی وفرهنگی مردم ایران بحران‌هایی را به وجود آورد، بحران‌هایی که از دل آن روشنفکران ایرانی سر برآوردند. این روشنفکران اغلب به خاطر اختناق سیاسی ایران در خارج از کشور زندگی می‌کردند و آثار آنان مخفیانه به ایران می‌آمد.

وی تصریح کرد: متفکران دوران مشروطه نخستین جرئه‌های نقد ادبی را ایجاد کردند که زیرمجموعه‌ای از نقد سیاسی بود و تنها ۳ یا ۴ رساله مستقل نقد ادبی از آن دوران می‌توان نام برد. توسعه کتاب عمده سالان دانشکده تومسی ایران با اشاره به شکل‌گیری مجلات ادبی در دوران پس از مشروطه گفت: با فرو نشستن شور و شوق‌های انقلابی مجلات ادبی شکل گرفت که در آنها روشنفکران بحث‌های ادبی و لغوی را مطرح می‌کردند.

وی دو بحران عمده ادبی را در آن دوران برشمرد و اظهار کرد: اعضای دانشگاه عمده نقد به حرکت آرام جریان ادبی بودند و می‌گفتند: جامعه باید تحول را حس کند و امکانش را فراهم نماید.

میرعابدینی افزود: از جهت دیگر نفی رفعت، به عنوان ایده‌دهنده نوگرایی ادبی معتقد بود: نویسنده و شاعر نباید منتظر آماده شدن محیط باشد بلکه باید به عنوان رهبر نقش مهمی در تجدیدنچی ایفا کند.

وی سپس درباره نقد ادبی در سال‌های ۱۳۱۰ تا ۱۳۲۰ صحبت کرد و گفت: نیما هدایت و فاطمه سیاح سه چهره آن دوران بودند که اتفاقاً اندیشه‌های انقلابی نیما در بین نامه‌ها ومقلمه‌هایش پراکنده

میرعابدینی در بخش دیگری از سخنانش به سال‌های بعد از انقلاب اشاره کرد و گفت: در آن سال‌ها دو شاخه نقد ادبی به شاعه‌های متعدد تقسیم شده و به دلایل ملی و بین‌المللی بسیاری از بارهای پیشین فرو می‌ریزد و نوع نگاه تازه‌ای جانشین می‌شود که چهرهنگار است.

وی افزود: نسلی که به اوار ارتباطی جدید چون اینترنت دست یافته و دیگر نسلی که نگاه پیشینان نیست و در سال‌های بعد از انقلاب، نقد ادبی در ایران به صورت یک ژانر ادبی مستقل می‌شود.میرعابدینی در پایان سخنانش تأکید کرد:نقد ادبی برای رشد به فضای مدارا و شماع احتیاج دارد که در جامعه ما وجود ندارد.

در ادامه این نشست که در تالار کمال‌دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران برگزار شد فتح‌الله نورعی افزود: در این دوران سخن‌رانی کرد و در بخش روشنفکران گفت: نقد ماملی معضلات اجتماعی ماچیز تلخی و پستی است و انتقال علوم انسانی هم میان ما و سایر کشورها به سرعت صورت نمی‌گیرد درحالی که دسترسی به منابع برای متفکران ضروری است.

هفته کتاب در صدا و سیما

و معرفی کتابخانه‌ها، اختصاصی برنامه‌های گروه فرهنگ و ادب به برنامه‌های هفته کتاب و تولید و پخش میوزکدهای فرهنگی اشاره کرد. این سازمان همچنین تهیه گزارش از وضعیت کتابخانه‌های مدارس و بررسی و طرح مشکلات آنها و تصویربرداری از چند کتابخانه موفق و ناموفق و مقایسه آنها در برنامه‌های هفته کتاب خود دارد.در شهر و.. موضوعات کتاب، کتابخوانی و گذرشن فرهنگ کتابخوانی با حضور صاحبزنان در ایام هفته کتاب طرح و بررسی می‌شوند.برنامه بازار مهربان، نیز در ۳۰ نشست ۱۵ دقیقه‌ای تهیه شده که در هفته کتاب پخش خواهد شد. همچنین برنامه پنجوشن شبکه دو سیما در طول هفته کتاب هر روز به این رویداد فرهنگی می‌پردازد.

ویژه

امروز در سومین روز دوادهمین دوره هفته کتاب مراسم نخستین جشنواره کتاب سال دانش آموزی ساعت ۹ صبح در تالار فردوسی دانشکده ادبیات دانشگاه تهران برگزار می‌شود. در این مراسم که مرتضی حاجی، وزیر آموزش و پرورش حضور می‌یابد، ضمن تحلیلی از ۵۵ دانش آموز موفق ۲۰۰۰ دانش‌آموز کتابخوان و ۹۸ کتابدار برگزیده آموزش و پرورش معرفی و تقدیر خواهد شد.

ویژه

امروز در سومین روز دوادهمین دوره هفته کتاب مراسم نخستین جشنواره کتاب سال دانش آموزی ساعت ۹ صبح در تالار فردوسی دانشکده ادبیات دانشگاه تهران برگزار می‌شود. در این مراسم که مرتضی حاجی، وزیر آموزش و پرورش حضور می‌یابد، ضمن تحلیلی از ۵۵ دانش آموز موفق ۲۰۰۰ دانش‌آموز کتابخوان و ۹۸ کتابدار برگزیده آموزش و پرورش معرفی و تقدیر خواهد شد.

لوح فشرده معرفی چهارهزار کتاب آموزشی منتشر شد

لوح فشرده‌ای شامل فهرست توصیفی چهارهزار کتاب آموزشی منتشر شد.

به گزارش ستاد خبری چهارمین جشنواره کتاب‌های آموزشی رشد، کتاب‌های معرفی شده در این لوح کشود در هر سه مقطع ابتدایی، راهنمایی و دبیرستان قرار دارند و محتوای ۱۳ کتابخانه با همان فهرست توصیفی کتاب‌های آموزشی مناسب در آن گنجانده شده است.مسئلمانته‌ای و توصیفی و قابلیت جست‌وجو سبب می‌شود تا دانش‌آموز در هر مقطعی بتواند با استفاده از این لوح فشرده به کتاب‌های آموزشی مناسب مورد نظرش دست پیدا کند.این لوح فشرده از سوی دبیرخانه سازمان‌بخشی کتاب‌های آموزشی منتشر شده است

مراسم نمایین و برنامه‌های رسانه‌ای، ۲بخش عمده برنامه‌های صدا و سیما در هفته کتاب هستند.

از مراسم نمایین که در اصل برنامه‌های درون سازمانی صدا و سیما در ارتباط با کتاب به شمار می‌آیند، تقدیر وتشویق کتابداران و تهیهی کتابخانه‌های سازمان در سطح تهران و مراکز استان‌ها، برگزاری مسابقات فرهنگی ویژه کارکنان و اهدافی کتاب به پرندگان و عرضه کتاب‌های انتشارات سروش با تخفیف ویژه هفته کتاب را می‌توان نام برد.

این سازمان همچنین به منظور گرامی‌داشت هفته کتاب اقدام به برپایی نمایشگاه کتاب و نصب بوستر و پلاکارد در ساختمان مرکزی صدا و سیما کرده است.

برنامه‌های رسانه‌ای صدا و سیما که مربوط به پخش برنامه‌های مرتبط با کتاب از شبکه‌های سیماست، گسترده‌تر و متنوع‌تر هستند که از آن جمله می‌توان به تهیه و پخش برنامه‌های مناسب با موضوعات مربوط به نامگذاری هر یک از روزها،طراحی، تولید و پخش برنامه‌هایی با هدف نفیوت وتوسعه روحیه کتابخوانی

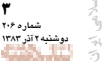
وضعیّت نشر کتاب در دومهفته گذشته

چهارده کتاب از یک مترجم به چاپ رسید

چهارده عنوان کتاب از یک مترجم طی دو هفته گذشته به چاپ رسید. بیشترین ترجمه در دو هفته از حمیدرضا کفایش با ۱۲ عنوان در موضوع دین بوده است.

در طول این مدت ۱۰۲۲ عنوان کتاب در شمارگان چهار میلیون و ۱۱۶ هزار و ۶۹۰ جلد منتشر شده که شمارگان متوسط هر کتاب ۱۹۲۲ جلد بوده است. بیشترین کتاب‌ها از نظر موضوعی با ۱۱۲ عنوان در موضوع علوم طبیعی و ریاضیات و پس از آن به ترتیب موضوعات علوم عملی با ۱۵۳ عنوان، ادبیات با ۱۵۲ عنوان، دین با ۱۱۹ عنوان، علوم اجتماعی با ۱۱۹ عنوان، زبان با ۹۷ عنوان، تاریخ و جغرافیا با ۵۷ عنوان، فلسفه با ۵۰ عنوان، هنر با ۲۰ عنوان قرار گرفته‌اند.

کشتی است کتاب کتاب ماه با اولی‌ها، از نشر خیرزان در ۵۰ هزار نسخه بیشترین شمارگان را داشته و کتاب «الکبره افریتندی در سیر تاریخی هنرها» با بهای ۹۰ هزار ریال تیراژ ترین کتاب هفته بود است.

کتاب و دانش آموز

فردا علی نورآبادی

رشدمان بی سابقه است اما...

دیدار با دکتر علی اصغر فانی: معاون آموزش نظری و مهارتی و حمیدرضا کفایش مدیر کل دفتر برنامه ریزی فرهنگی و مشاوره

چاپگاه کتاب و کتابخانه در دوره متوسطه، بررسی وضعیت کتابخانه‌ها و نحوه انتخاب و تأمین کتاب از موزومرمانی بود تا با دکتر علی اصغر فانی معاون آموزش نظری و مهارتی وزارت آموزش و پرورش به بحث پشتیبان دکتر فانی با همراه کردن حمیدرضا کفایش مدیر کل دفتر برنامه‌ریزی فرهنگی و مشاوره در این نشست فضای زیبایی از کتاب، کتابخانه و مدرسه را در نگاه خود نداهای می‌کرد و اینجا که احساس می‌کرد کفایش جواب دهد می‌دید رنگ رفته سخن را به او می‌سپرد و خود شنونده می‌شد آنچه پیش روی شنیدم نتایج این نشست حول محور انتخاب کتاب و تجهیز کتابخانه در مدارس است.

از رویکرد کسی تا کفایی

اروزی که انقلاب پررود شد ۷ میلیون و ۹۰۰ هزار دانش آموز در دوره‌های مختلف آموزشی داشتیم یعنی دولت انقلاب ۷ میلیون و ۹۰۰ هزار دانش آموز تحویل گرفت و در این ۲۵ سال شاهد رشد شدید جمعیت و رشد بی رویه دانش آموز در کشور بودیم. جهت گیری‌های وزارت آموزش و پرورش در سال‌های گذشته به ناچار با کمک برکت‌ها بوده است. مطالب بالا سخنان اولیه دکتر علی اصغر فانی معاون وزیر در حوزه متوسطه و مهارتی وزارت آموزش و پرورش است. دکتر علی اصغر فانی تلاش اصلی این وزارتخانه را بر این مینا استوار می‌داند که ساختمانی ساخته شود دانش آموزانی ثبت نام شوند. معاون متوسطه وزیر آموزش و پرورش، مدارس سه نوبته و با حتی چهار نوبته را یادآور می‌شود و می‌گوید: «اینبار این رویکرد ما به ناچار در سال‌های گذشته یک رویکرد کمی گرا بوده است». دکتر فانی به سال‌های کنونی نیز نگاه می‌دهد و می‌گوید: «در همین چند ساله اخیر به دلیل کنترل جمعیت و کاهش آمار دانش آموزان روش‌های آموزشی را می‌توان مشاهده کرد که بر کیفیت کلیه موارد، بعضی از این حرکت‌ها در رابطه با کتاب و کتابخوانی و رشد و علاقت در دانش آموزان و تقویت روحیه پرستگاری و پژوهش است.»

پژوهش سرای دانش آموز

معاون آموزش نظری و مهارتی وزارت آموزش و پرورش از راه‌اندازی ۳۰ پژوهش‌سرای دانش‌آموزی تا پایان سال ۸۳ خبر می‌دهد و می‌گوید: «در دو سه سال اخیر مراکز را تحت عنوان پژوهش‌سرای دانش‌آموزی راه‌اندازی کرده‌ایم که در هر یک از این پژوهش‌سراها علاوه بر آزمایشگاه‌های فیزیک، شیمی و زیست‌شناسی تأسیس یک کتابخانه مجهز نیز پیش‌بینی شده است تا دانش‌آموزان بتوانند با مراجعه به این پژوهش‌سرا از امکانات آن بهره‌مند شوند.» دکتر فانی تأسیس یک پژوهش‌سرا در هر منطقه را مورد توجه قرار می‌دهد و آن را زمینه‌ای برای تحقیق، مطالعه و تقویت روحیه پرستگاری در دانش‌آموزان به حساب می‌آورد.

کتاب سال دانش آموزی

معاون وزیر در حوزه متوسطه به اولین جشنواره کتاب سال دانش‌آموزی اشاره می‌کند. این جشنواره که برای اولین بار و در سومین روز هفته کتاب برگزار می‌شود به تحلیلی از دانش‌آموزان مؤلف و پژوهشگر می‌پردازد. دکتر فانی در این زمینه می‌گوید: «کتاب‌هایی که از سوی دانش‌آموزان چاپ و منتشر شده است را ۲۵ پسر به بخش انتخاب داروان رسیده است که همگی مورد تشویق و تحلیلی قرار می‌گیرد. وقتی دانش‌آموزی به نقطه از اعصاب برسد که می‌تواند کتاب تألیف کند و به چاپ برساند ما برای او آینده درخشانی را پیش‌بینی می‌کنیم و امیدواریم که هر کدام از اینها دانشمندی برای آینده ایران باشند و بتوانند تنها جامعه بلکه جهان را هدایت کنند.»

سرنوشت کتاب و دانش‌آموز

لایحه به مجلس
دکتر علی اصغر فانی به تجهیز کتابخانه‌های مدارس توجه خاصی دارد و با اشاره به رشد دانش‌آموز در بخش متوسطه نسبت

به منافع راهمندی و دستاورد می‌گوید: «در این سال‌ها به تجهیز کتابخانه‌های مدارس پرداختیم به گونه‌ای که در دوره متوسطه سرنه کتاب برای هر دانش‌آموز که در سال ۷۶-۷۵ حدود یک جلد کتاب بود الا به ۶ جلد کتاب رسیده است و این نشان‌دهنده تلاش مضاعفی است که همکاران ما در بخش کتاب و کتابخوانی دنبال کردند و شاخص قابل توجهی است.»

دکتر فانی به ساخت کتابخانه در مدارس نیز اشاره دارد و می‌گوید: «در پروژه‌هایی که در حوزه وزارت آموزش و پرورش ساخته می‌شوند تلاش شده است تا بخشی برای کتابخانه پیش‌بینی شود اما به دلیل اینکه وزارت آموزش و پرورش وزارتخانه نظری است و در دوره متوسطه حدود ۲۰۰۰ هیروستان و هرستان وجود دارد نمی‌توان یک‌دسته برای همه آنها کتابخانه ساخت.»

نشان و کتاب

خانه‌ای دومنشوره

معاون آموزش متوسطه وزیر با توجه به نزدیکی کتاب و نماز به عنوان فعالیت علمی و دینی به محلی دو منظوره تحت عنوان نمازخانه و کتابخانه اشاره می‌کند و آن را حرکتی در جهت توسعه و گسترش کتابخانه‌ها در نمازخانه‌ها ارزیابی می‌کند و می‌گوید: «با همکاری نهادهای سازمان‌ها، بنای حمله

مستشاری شهرداری در آموزش و پرورش نیز مشارکت به تجهیز و تأمین لوازم کتابخانه موجوده. ایشان همچنین خبر از راه‌اندازی ۱۲ کتابخانه متوسطه در مدارس کتابخوانی در ۱۲ منطقه آموزش و پرورش با اعتبار ۲ میلیارد و ۴۰۰ میلیون ریال با همکاری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی می‌دهد و می‌گوید: «اهداف داریم که مناطق که در هر هیروستان باید یک کتابخانه مجهز داشته باشند.»

عضو ستاد هفته کتاب به کلید خوردن ۲۶۰۰۰ نمایشگاه کتاب در ۲۶۰۰۰ مدرسه در هفته کتاب نیز اشاره می‌کند و می‌گوید: «در هفته کتاب اسامی یک نمایشگاه مشترک در تهران برگزار شده و انتشار آن با عرضه کتاب‌های خوبه از سال ۸۰ بعد از هفته و شرایط خوبی برای نمایشگاه استان‌ها ایجاد کرده‌اند به گفته کفایش این نمایشگاه تا هغه نجر اولیه خواهد داشت.»

تجویز کتابخانه

حمیدرضا کفایش مدیر کل دفتر برنامه‌ریزی فرهنگی و مشاوره وزارت آموزش و پرورش نیز یکی از محورهای برنامه‌های معاونت آموزش نظری و مهارتی را تجهیز کتابخانه‌های آموزشی‌گامی و دبیرستان می‌داند و می‌گوید: «چشم‌انداز ما این است که هر مدرسه یک کتابخانه مجهز و کاملی برار را استاندارد‌های جهانی داشته باشد و به این سمت داریم حرکت می‌کنیم به طوری که در هر مدرسه تحصیلی گذشته ۵۰۰۰ کتابخانه دبیرستانی به ارزش ۱ میلیارد ریال کتاب تجهیز شد. همچنین با انتشار کتاب‌نام‌های دانش‌آموزان و تان مدارس به‌راحتی کتاب‌های مورد نیاز را شناسایی کنند و بعد با سفارش آنها کتاب‌ها ارسال شود.»

وی این تعداد کتابخانه‌ها را در حوزه مدارس نظری محدود عنوان می‌کند و می‌گوید: «دفتر فنی و حرفه‌ای و کار دانش نیز طرح مشترکی را برای تجهیز کتابخانه‌ها به کتاب‌های فنی و حرفه‌ای شناسایی با رشته دانش‌آموزان همچون دوره نظری در دست داشتند که در این زمینه اقدامات خوبی صورت گرفته است.»

حمیدرضا کفایش تعداد کتاب‌های موجود در کتابخانه‌های دوره متوسطه را حدود ۲۵ میلیون جلد عنوان می‌کند و می‌گوید: «هر کتاب رشد سرنه کتاب از عدد یک به عدد شش در سال‌های اخیر موفقیت‌آمیز بوده است ولی ما رسیدیم به شاخص بین‌المللی که عدد ۱۷ است فاصله زیادی داریم اما این امکانات محدود واقعاً قدم بزرگی است.»

هفته کتاب و دانش‌آموز

مدیر کل دفتر برنامه‌ریزی فرهنگی و مشاوره به طرح‌ها و توافقی‌نامه‌های بین وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و آموزش و پرورش نگاه می‌داند و می‌گوید: «در روزهای دوره هفته کتاب، در ۱۹ استان برنامه‌های ای‌های تجهیز و راه‌اندازی کتابخانه‌ها در اجرا داریم که اولویت ما دبیرستان‌های شبانه‌روزی در استان‌هاست.»

کفایش در ادامه می‌گوید: «در هر یک از استان ۱۹ در ۱۲ مدرسه شبانه‌روزی کتابخانه راه‌اندازی شده که در مجموع ۳۸۰۰ کتاب کتابخانه با نزدیک ۱۷۰۰۰ جلد کتاب را شامل می‌شود.»

بر اساس توافق‌نامه بین معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و معاونت متوسطه وزارت آموزش و پرورش به ازای هر کتابخانه معاونت فرهنگی ۵۰۰ جلد کتاب اهدا کرده و وزارت آموزش و پرورش نیز مشارکت به تجهیز و تأمین لوازم کتابخانه موجوده. ایشان همچنین خبر از راه‌اندازی ۱۲ کتابخانه متوسطه در مدارس کتابخوانی در ۱۲ منطقه آموزش و پرورش با اعتبار ۲ میلیارد و ۴۰۰ میلیون ریال با همکاری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی می‌دهد و می‌گوید: «اهداف داریم که مناطق که در هر هیروستان باید یک کتابخانه مجهز داشته باشند.»

عضو ستاد هفته کتاب به کلید خوردن ۲۶۰۰۰ نمایشگاه کتاب در ۲۶۰۰۰ مدرسه در هفته کتاب نیز اشاره می‌کند و می‌گوید: «در هفته کتاب اسامی یک نمایشگاه مشترک در تهران برگزار شده و انتشار آن با عرضه کتاب‌های خوبه از سال ۸۰ بعد از هفته و شرایط خوبی برای نمایشگاه استان‌ها ایجاد کرده‌اند به گفته کفایش این نمایشگاه تا هغه نجر اولیه خواهد داشت.»

نوم‌آموز کتابخانه

مدیر کل دفتر برنامه‌ریزی فرهنگی و مشاوره در بخش دیگری از سخنان خود به طراحی نرم‌افزاری جهت فعالیت‌های رایانه‌ای کتابخانه‌ها در سطح متوسطه اشاره می‌کند و در تشریح آن می‌گوید: «این نرم‌افزار از دو سال پیش طراحی‌اش شروع شده است و آخرین اطلاعات کتابخانه‌ها را شامل می‌کند و به کمک این اطلاعات کتابدار و دانش‌آموزان می‌توانند راحتی از خدمات آن بهره‌مند شوند و با وسایل سیستم‌های مختلف می‌توانند از دیگر کتاب‌ها استفاده کنند و با درهای به‌طور متمرکز می‌توانیم اطلاعات و گزارشات را دریافت کنیم و کتاب‌های تکراری را حذف از ارسال کنیم.»

حمیدرضا کفایش به هزینه بالای طراحی این سیستم بالغ بر ۲ میلیارد و ۵۰۰ میلیون ریال اشاره می‌کند و می‌گوید: «طی مکاتبات

مجموعه کتاب‌های ارزشمند ایران

شماره ۲۰۶
دوشنبه ۴ آذر ۱۳۸۳

که با دکتر معتمدی دانشیم زبمه برای خرید این سیستم و هدیه به آموزش و پرورش به وجود آمده است.

وی به دیگر قابلیت‌های این نرم‌افزار از جمله بارابردن اطلاعات خانه کتاب و کتاب جهانی اشاره می‌کند و در ارزیابی خرید و تجهیز کتاب و کتابخانه می‌گوید: هر دو ماه یک‌بار کارشناسان کتاب وزارت آموزش و پرورش کتاب‌های موجود وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی را بررسی و انتخاب و برای توزیع به شهرستان‌ها ارسال می‌کنند. گفتم چون دکتر فانی به جستجوی کتاب سال دانش آموزی نگاه ویژه دارد و اسرار و می‌کند که در کتابخانه به این موضوع بیشتر پرداخته شود.وی به معرفی دفتر شعرخوان دانش آموزان مؤتلفه برگزیده برگزیدگان نظر می‌افزاید و می‌گوید: «خلاصه کتاب ۵۵ دانش‌آموز مؤتلفه در یک جلسه کتاب به نام «گلک گل افشان» به نام دانش‌آموزان منتشر شده است که به آنها داده خواهد شد و هر دانش‌آموز تصویر و خلاصه کتاب خود را مشاهده می‌کند.

مدیرکل دفتر برنامه‌ریزی فرهنگی و مشاوره نیز خیر از تجلیل از کتابداران برگزیده در هفته کتاب می‌دهد و می‌گوید: بر اساس دستورالعمل آرشانی به استان‌ها، ۳۰ نفر از کتابداران برگزیده که از این برنامه کتابخوان

برگزیده را نیز خواهیم کرد. دانش‌آموزانی که در این جشنواره بهترین کتاب را از کتابخانه مدرسه تجویل گرفته باشند یا مطالعه نام خود را در دفتر ثبت کرده‌اند با احتساب امتیازات با عنوان کتابخوان برگزیده معرفی خواهند شد.

پرسش و سئو کتاب

دکتر علی‌اصغر فانی معاون متوسطه وزیر در پی ارتباط بین پرسش مهر و سئو که کتابخوانی است، فانی با اشاره به شرکت ۲میلیون نفر ارائه ۲ میلیون اثر در فراخوان پرسش مهر پرسش جمهور می‌گوید: «در طول مدرسه سؤالات پرسش جمهور یک کتاب شناسی همراه ۸۵۵ منتشر شد که این کتاب به معرفی منابع برای پاسخ به سؤالات دانش آموزان می‌پردازد و این خود روشی برای توزیع فرهنگ کتابخوانی و تحقیر است.»

مجموعهٔ فانی تحقیر کتابخانه
دکتر فانی روز کتاب و کتابخوانی و توزیع فرهنگ مطالعه را روز بهبود آرزایی می‌کند و می‌گوید: گرچه از لحاظ شاخص ما عقب هستیم اما روند رشد ما به سلفی بوده است.

وی ضمن تقدیر و تشکر از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در تعامل و همکاری با این وزارتخانه خیر از تشکیل دبیرخانه دائمی در وزارت آموزش و پرورش یا محوریت تجهیز کتاب و کتابخانه می‌دهد و می‌گوید: طبق توافق‌نامه‌ای که با وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی دانشیم دبیرخانه‌ای دائمی برای تجهیز کتابخانه در همین ساختمان تشکیل شده است و دو ماه یک‌بار آخرین تازه‌های نشر به نظر مسئولان وزارت آموزش و پرورش می‌رسد و منتاسب با سطح کتاب و دانش‌آموز کتاب انتخاب می‌شود و این بحث تجهیز کتابخانه‌ها فقط به هفته کتاب مربوط نمی‌شود.

دکتر علی‌اصغر فانی به کمیته‌ای جهت بررسی و شناسایی کتاب مشکلی از دفاتر آموزش‌های نظری، حرفه‌ای و کار دانش به همراه دفتر فرهنگی اشاره دارد و می‌گوید: کتاب‌هایی که در این دو سه سال اخیر خریداری و به کتابخانه‌ها تزیین شده است دقیقاً بر اساس کارشناسی بوده و مورد نیاز دانش‌آموزان است و با تعیین سلفی‌یابی برای انتخاب کتاب براساس سفارشی این کمیته عمل می‌کنند.

فکفانی به ۲ میلیارد ریال هزینه این معاونت و ۲ میلیارد ریال کمک وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و تخفیف از ناچیه ناشران را ۲میلیارد و ۲۰۰ میلیون ریال عنوان می‌کند و با محاسبه ۱۰۰۰میلیون ریال کمک وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی جمع مبلغ ۱۱میلیارد ریال آرزایی می‌کند که ۳میلیارد ریال باقی‌مانده با مشارکت مدارس تأمین می‌شود.

فانی روند تجهیز کتابخانه‌ها را دائمی و سیستماتیک ارزیابی می‌کند می‌گوید: سازمان‌های آموزش و پرورش استان‌ها با مساعدت استانداردهای و شوراهای آموزش و پرورش نیز به طور مستقل به تجهیز کتابخانه‌ها نیز همت گماشته‌اند. گرچه ما اختیار مستقل و تصمیم‌برای ساخت کتابخانه نداریم.

معاون متوسطه وزارت آموزش و پرورش درباره سمت و سوادت خیرین مدرسه‌ساز برای ساخت و تجهیز کتابخانه‌های مدارس می‌گوید: «همه‌گونه خیر داریم، بعضی فضای نخت و نیمکت از تجویل می‌دهد و بعضی تمام تجهیزات مدرسه از امیز و نیمکت گرفته تا کتابخانه و کامپیوتر را تجویل می‌دهند. ممکن است در خبری ملاحظه مند به کتاب باشد و به راه‌اندازی کتابخانه مبادرت کند.» فانی همچنین می‌گوید: «در حمایت‌هایی که به تجلیل از خیرین پرداخته شده است نسبت به سنا» راه‌اندازی کتابخانه آثار آهسته آهسته چاره‌ای برای ساخت فضای مدرسه در اولویت است و وزارت آموزش و پرورش برای خیرین تعیین تکلیف نمی‌کند.

طنین زنگ اول

وزارت آموزش و پرورش تا نقل از سال تحصیلی ۷۵-۷۶ همه ساله ۱۶ تا ۲۲ دی ماه به عنوان هفته کتاب برنامه‌ها و مراسم مختلفی را در مدارس اجرامی کرد. در واقع ۱۶ تا ۲۲ دی ماه هفته کتاب مدارس بود.

تا آن زمان سه دوره هفته کتاب برگزار شده بود و برای چهارمین دوره، روز کتاب و دانش‌آموز جزو روزهای هفته کتاب در نظر گرفته شد. در نتیجه وزارت آموزش و پرورش نیز فعالیت‌های خود را به زمان برگزاری هفته کتاب وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی انتقال داد.
در سال تحصیلی ۷۵-۷۶ وزارت آموزش و پرورش و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی برای اولین بار در برگزاری روز کتاب و دانش‌آموز یا هم همکاری کردند و تاکنون ۹ دوره از این همکاری می‌گذرد.

برنامه‌هایی که طی این ۹ سال برگزار شده است به ۲ بخش عمده می‌توان تقسیم کرد: برنامه‌های استانی و برنامه‌های سراسری.

از برنامه‌های استانی که در سطح مدارس، مناطق و مراکز استان‌ها در جهت ترویج فرهنگ کتابخوانی، توسعه و تعمیق فعالیت‌های مطالعه‌ای دانش‌آموزان برگزار شده است می‌توان به برگزاری نمایشگاه‌های کتاب در مدارس، بازدید دانش‌آموزان از کتابخانه‌ها و نهادهای علمی-تحقیقی… اشاره کرد. این برنامه‌ها بر اساس برنامه‌ریزی مسئولان متوسطه در هر استان، شهر یا منطقه آموزشی اجرا شده‌اند.

اما برنامه‌های کشوری و سراسری به وسیله وزارت آموزش و پرورش و در واقع معاونت فرهنگی هنری این وزارتخانه برنامه‌ریزی می‌شود. این برنامه‌ها یا به صورت یکسای در تمام استان‌ها یا با آوردن دانش‌آموزان شهرستان‌ها به تهران برگزار شده‌است.
به‌طور مثال جشن اهدای کتاب و مراسم ویژه روز کتاب و دانش‌آموز به‌صورت همزمان در تهران و شهرستان‌ها برپا شده است و برای برگزاری رسمی چون همایش سراسری دانش‌آموزان برتر کتابخوان و کتابداران فعال، دانش‌آموزان و کتابداران استان‌ها برای شرکت در مراسم به تهران دعوت شده‌اند.

برای بررسی عملکرد ۸۰سال گذشته روز کتاب و دانش‌آموز یاد به سرانگ همین مراسم و وقت ولی از برنامه‌های استانی اطلاعات دقیق و کاملی در وزارتخانه موجود نیست و پیگیری این موضوع به لحاظ تعدد استان‌ها به زمان زیادی نیاز دارد. در نتیجه به بررسی برنامه‌های سراسری (کشوری) پرداختیم که گزارش آن در ذیل آمده‌است.

سال تحصیلی ۷۵-۷۶

در سال تحصیلی ۷۵-۷۶ به همزمان با چهارمین دوره هفته

کتاب بود طرح سراسری امکان‌سنجی از کتابخانه‌های آموزشی‌گاه‌ها یا توزیع پرسشنامه‌های وضعیت کتابخانه‌های آموزشی‌گاه‌ها اجرا شد.

سال تحصیلی ۷۷-۷۶

در سال تحصیلی ۷۶-۷۷ و پنجمین دوره هفته کتاب مراسم انتخاب بهترین دانش‌آموز کتابخوان کشور در سراسر کشور برگزار شد.

سال تحصیلی ۷۸-۷۷

در ششمین دوره هفته کتاب در سال تحصیلی ۷۷-۷۸ جشن اهدای کتاب به مدارس ابتدایی سراسر کشور برگزار شد که در نتیجه این جشن‌ها ۳۳۷ هزار و ۶۵۹ جلد کتاب برای مدارس ابتدایی جمع‌آوری شد.

سال تحصیلی ۷۹-۷۸

در روز کتاب و دانش‌آموز هفتمین دوره کتاب نیز جشن اهدای کتاب برگزار شد ولی این بار نه فقط مقطع ابتدایی بلکه به کلیه مقاطع تحصیلی تعلق داشت. حاصل این جشن‌های سراسری هم جذب ۲میلیارد و ۶۳۱ هزار و ۹۱۱ جلد کتاب برای کلیه مدارس سراسر کشور بود.

سال تحصیلی ۷۹-۸۰

در هشتمین دوره هفته کتاب با برگزاری مراسم ویژه روز کتاب و دانش‌آموز، روز کتاب و دانش‌آموز سال و هوای دیگری پیدا کرد. در سال تحصیلی ۷۹۸۰ این مراسم برای اولین بار در

یکی از دبیرستان‌های منطقه ۱۸ تهران و به‌صورت همزمان در سراسر کشور برگزار شد. در سال ۷۹-۸۰ جشن اهدای کتاب نیز در کلیه مدارس کشور برپا شد و یک میلیون و ۳۳۷ هزار و ۵۱۲ جلد کتاب برای کتابخانه‌های مدارس جمع‌آوری شد.

سال تحصیلی ۸۰-۸۱

در نهمین دوره هفته کتاب برنامه ویژه روز کتاب و دانش‌آموز برپایتر و جذاب تر شد. در سال تحصیلی ۸۱-۸۰ مراسم ویژه کتاب و دانش‌آموز در تمامی مراکز آموزشی‌های هنری کارکن پرورش فکری کودکان و نوجوانان برگزار شد که وزیر آموزش و پرورش و وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی نیز حضور داشتند. این مراسم همچنین به‌صورت همزمان در سراسر کشور برپا شد.

برگزاری جشن اهدای کتاب در کلیه مدارس کشور نیز از دیگر برنامه‌های روز کتاب و دانش‌آموز نهمین دوره هفته کتاب بود که ۲میلیون و ۱۳۳ هزار و ۵۰۷ جلد کتاب در این جشن‌های سراسری جمع‌آوری شد.

جمع‌بندی

مصادیق که در آغاز اشاره کردیم، اساساً نهمین سال همکاری وزارت آموزش و پرورش و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در راستای برگزاری روز کتاب و دانش‌آموز است آنچه در یک نگاه مشخص می‌خورد این است که برنامه‌های روز کتاب و دانش‌آموز در طی این سال‌ها نظم و برنامه‌ریزی دقیقی نداشته است. برنامه‌های سراسری که در هر سال و هر دوره آغاز شدند، چندان مداوم نداشتند و سال بعد برنامه‌های جدیدی جایگزین آنها شد. این تغییر و تحول‌ها همچنین موجب شده تا مسئولان نیز نتوانند تحلیل درستی از آنچه گذشته به‌دست آورند. به‌علاوه یکسری تغییراتی که در ساختار آموزش و پرورش و مدیریت روز کتاب و دانش‌آموز در طول این سال‌ها ایجاد شد، در عدم تثبیت رشد برنامه‌های روز کتاب و دانش‌آموز مؤثر بوده است.

در پایان باید گفت هر یک از برنامه‌هایی که در طول این سال‌ها آغاز شده‌اند جای پیشرفت دارند به شرط آنکه مسئولان وقت نظر بیشتری در برنامه‌ریزی‌های این مراسم نشان دهند. بررسی و شناسایی خرمه‌ها و نیازهای دانش‌آموزان مناطق مختلف، کمیته‌های مدارس در بخش کتاب و کتابخوانی و راه‌حل‌های رفع این کمیته‌ها از اسفندی است که مسئولان باید به آنها توجه کنند.

سال تحصیلی ۸۲-۸۱
در دهمین دوره هفته کتاب برنامه‌های روز کتاب و دانش‌آموز از حالت جشن به شکل تجلیل و همایش درمی‌آید. در سال تحصیلی ۸۱-۸۲ همایش سراسری دانش‌آموزان برتر کتابخوان مدارس متوسطه کشور در روز کتاب و دانش‌آموز هفته کتاب برگزار شد.

در این مراسم که در تالار فردوسی دانشکده ادبیات دانشگاه تهران برگزار شد از کتابداران فعال دبیرستان‌ها نیز تقدیر و تجلیل شد.

سال تحصیلی ۸۳-۸۲

مهمترین برنامه یازدهمین دوره هفته کتاب در سال تحصیلی ۸۲-۸۳ برگزاری مراسم ویژه کتاب و دانش‌آموز در یکی از دبیرستان‌های آموزش و پرورش منطقه ۱۴ تهران و همزمان در سایر مدارس کشور بود.

در این مراسم معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و معاون آموزش و پرورش نظری و مهارتی وزارت آموزش و پرورش حضور داشتند.

سال تحصیلی ۸۴-۸۳

اسلام در روز کتاب و دانش‌آموز، اولین جشنواره کتاب دانش‌آموزی در تالار فردوسی دانشگاه تهران برگزار می‌شود. تجلیل از کتابداران فعال مدارس و دانش‌آموزان مؤلف و اهل قلم کشور نیز بخش دیگری از مراسم اسسال است.

کتاب و دانش

کتاب و دانش آموز

کتابخوانی در مدارس **موضوعی است که باعث شد با دفتر و کتر موسوی معاون آموزش عمومی وزیر آموزش و پرورش مکاتبه کنیم. موسوی گفت:وگو پیرامون کتابخوانی در مدارس راهنمایی و دبستان را به دو مدیر کل حوزه خویش در سطح راهنمایی و دبستان سپرد تا نشان دهد به پاسخوئی مستقیم و پرداخت دقیق موضوع کمک کرده‌است.**

عباس حاجی آقاو مدیر کل دفتر آموزش دبستان و پیش‌دبستان وزارت آموزش و پرورش که خود دستی در تألیف دارد با اشتیاق با ما به گفت‌وگو نشست. حاجی آقاو که ده‌دهه اندیشگی‌اش بر کار اجرایی علیه دارد به زبانی نو در کتابخوانی رسیده که این گفت‌وگو را خیلی خواندنی می‌کند

مدیرت آموزش ابتدایی چه برنامه‌هایی در راستای کتابخوانی خاصه کتاب‌های مکتب و غیر درسی داشته‌است و برای آینده چه اهدافی را دنبال می‌کند؟

کتابخوانی از زاویه نگاه دفتر ما ایجاد مختلفی را در بر می‌گیرد. یکی اینکه در دانش‌آموزان بایستی مهارت خواندن و انگیزه خواندن را به وجود آوریم و تحول در برنامه‌های درسی ابتدایی با این نگاه شکل گرفته‌است. ما در حوزه زبان آموزی کتاب‌ها را تغییر دادیم و کتاب بخوانیم و بنویسیم را به وجود آوردیم. برای اینکه مهارت‌ها و نوشتن‌های چهارگانه زبانی را به‌طور متعادل در بچه‌ها رشد بدهیم.مهارت‌هایی مثل شنیدن، سخن گفتن، خواندن و نوشتن. یک سرمایه‌گذاری کلان‌بک درسی برای این کار می‌شود که باید با توجه به مهارت و انگیزه دانش‌آموز تغییراتی در برنامه درسی داده شود.تغییراتی که در روش تدریس به وجود می‌آید موجب می‌شود که کلاس از حالت دانش‌محوری و اطلاعات‌محوری خارج شود.

در همین بعد دانش‌محوری که جایگزین آن برش‌محوری است، ما استفاده داریم بیشتر کتاب‌ها باعث می‌شود اطلاعات‌محوری و دانش‌محوری قوت پیدا کند.حاکم کردن روح پرسشگری در افراد باید در همان دوران طفولیت شکل گیرد و باور شود.

برای دیدن روح پرسشگری در کتاب‌های درسی و غیردرسی که نتیجه آن تقویت کتابخوانی و ایجاد فضای کارشگری است چه برنامه‌ها و تدابیری اندیشیده‌اید؟

عهده‌دار این برنامه‌ها سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش و دفتر تألیف است. در کنار آنها ما مشورت می‌دهیم که ماهیت کتاب‌ها بر محور «پرسش» باشد و از حالت دانش‌محوری صرف خارج شود.برای مثال کتاب بخوانیم و بنویسیم بعضی از چیزها را برای دانش‌آموز اعلام نمی‌کند و کشف شده باقی می‌گذارد و همین باعث می‌شود با جست‌وجو و گفت‌وگو دانش‌خود را سازمان بدهد و ساخت دانش ذهنی خود را به وجود آورد.

چون نظام برنامه درسی به‌کندی متحول می‌شود کاری که ما در دوره ابتدایی کردیم بحث روی فعالیت‌های مکتب و فوق برنامه است. برای توسعه روح پرسشگری در دانش‌آموزان ما دو گونه مکتب تعریف کردیم. یکی مکتب مستقل و دیگری مکتب متصل.مکتب‌های مستقل به اموری می‌پردازد که برنامه درسی را در یک محدوده و ظرفیت خود نمی‌تواند بگنجاند. مثلاً برنامه‌های مستقل مالمی است و به مسائل کوچکی چون زبان دین می‌پردازد ولی یک چیز را از دست داده‌است: مغالوت‌های اقلیمی و فرهنگی.مکتب‌های مستقل که ما پیش‌بینی کردیم و به‌معلمان خود آموزش دادیم به این صورت است که با انتخاب نیازهای واقعی محل زندگی بچه‌ها ایجاد گروه‌های آموزشی و ارتباط این مسائل با برنامه‌های درسی، پیشنهاد دادیم که برنامه‌هایی را تعریف کنند که گروه‌های دانش‌آموزی برای رفع نیاز توجه کنند و از دانش موجود استفاده کنند چون نیازهای واقعی با یک دانش حل نمی‌شود، معمولاً باید چند دانش را به کار گرفت درحالی‌که با دانش کتاب درسی هم قابل حل نیست بلکه با ایجاد پرسش‌هایی دانش‌آموزان را مجبور می‌کنیم به سراغ دانش‌های دیگر بروند که لزوماً درسی نیستند و ما در همین کتاب بخوانیم و بنویسیم کتاب‌های خواندنی بچه‌ها را

باید از اولیا کمک گرفت

گفت‌وگو با عباس حاجی آقاو:

مدیر کل آموزش ابتدایی وزارت آموزش و پرورش

به آنها معرفی کرده‌ایم. می‌توان به این کتاب‌ها، کتاب‌های جاشن گفت؟ از مکتب متصل نیز بگویید

من کتابهای مکتب را می‌پسندم. اگر برنامه را بخوانند وقتی حل آن سزالاتی مطرح می‌شود که آنها را به مطالعه بیشتر هدایت می‌کند. در مکتب‌های متصل یک مطلبی را با بچه‌ها می‌خواند ولی انجام آن را بلد نیستند که با طرح مسأله و ایجاد ارتباط باعث می‌شود به سؤال وارد شوند و فراتر از کتاب درسی کشانده شوند.

جداً از این مسأله تفویض قائل بود، مدیریت آموزش ابتدایی برای ترویج کتاب‌های غیر درسی و تشکیل کتابخانه در مقطع ابتدایی چه اقدامات عملی انجام داده‌است؟

چند کار ویژه انجام داده‌ایم. یکی ارزشیابی مستمر و مبتنی بر مسائل زندگی که در کنار مکتب‌ها همان نقش را ایفا می‌کند. دیگری معرفی کتابهای غیردرسی است. در چارچوب برنامه‌های درسی برای کودکان دبستان کتابهای راهنمایی معلمان را داریم که مکتب فوق برنامه است. در قالب ۱۰۰۰۰

یکی از جاهایی که برای کتابخوانی غفلت کردیم انجمن اولیا و مربیان است

نمایشگاه در ۱۰۰۰۰ مدرسه سال گذشته به تجهیز کتابخانه‌های مدارس اقدام کردیم.

همه دانش‌آموزان را رعایت کرده‌اید؟

در تمام استان‌های کشور بود. امسال هم قرار است به مناسبت بیست و هشتمین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی ۶۴۰۰۰ نمایشگاه کتاب در ۶۴۰۰۰ مدرسه برگزار شود که خود درسی را در یک محدوده و ظرفیت خود نمی‌تواند بگنجاند. دوره ابتدایی اختصاص دارد که «توجه است» یعنی حداقل ۱۲۰۰۰ مدرسه به دانش‌آموزان اختصاص داده‌ایم. در هفته نمایشگاه بچه‌ها می‌توانند کتاب‌های مناسب را تهیه کنند و ناشران نیز فرصت می‌کنند در مدارس استان‌ها حضور پیدا کنند.

تجهیز کتابخانه‌های مدارس در هفته نمایشگاه به چه شکلی است و استان‌ها چگونه عمل می‌کنند؟

مسئولان استان‌ها خود وارد کار خرید کتاب برای مدرسه می‌شوند. چون استان‌ها به سازمان تبدیل شده‌اند خود اقدام می‌کنند.

آیا نوع کتاب‌هایی که خریداری و به کتابخانه‌ها توزیع می‌شود با توجه به مسائل تربیتی و انضباطی ستی آنها می‌باشد؟

تکته حساسی که وجود دارد و خود شخصاً حساس هستم این است که کتاب‌های غیردرسی لزوماً در راستای رویکرد

علم و تربیت نیستند. به این معنی که در تحقیقات علوم تربیتی ما ثابت شده‌است که مغز انسان یک سیستم خود سازمان دده است و چون خود را سامان می‌دهد و مداخله از بیرون برای سامان دادن او ایجاد مشکل می‌کند. باید فرصت این را فراهم کرد که این سیستم بتواند از بیرون بگیرد و به بیرون بدهد نه اینکه یک سویه بگیرد. نتیجه این تحقیقات باعث شده که از نقش معلم کاسته شود و بر نقش دانش‌آموز افزوده شود. الان تعلیم و تربیت به جایی رسیده که یادگیری به صورت مستقل انجام می‌شود. تعلیم و تربیت هدفش یاد دادن نیست. اصلاً واژه تدریس دارد از ابیات تعلیم و تربیت حذف می‌شود و جای خود را به یادگیری می‌دهد. بنابراین وظیفه آموزش و پرورش این است که به بچه‌ها یاد بدهد که خودشان مطالعه کنند.

ما الان بزرگ‌فردی را داریم که به بچه‌ها نشان می‌دهد حتی باید آویزان مادر خود باشند. مادر از خانه بیرون رفت باید در خانه راقطل کرد، با کسی رابطه نداشته باشند. همه دشمن‌اند. اگر رابطه پیدا کنند خورده می‌شوند. تازه آنها را اگر بخورند خودشان نمی‌توانند کاری بکنند و باید مادر آنها شایع خود را نیز کند و…

بالاخره شما کمیته‌ای متشکل از کارشناسان دارید که نگاهشان منتهی بر این تفکر باشد؟ یعنی کارهای کرده‌اید تا استقلال و خلاقیت کودکان حفظ شود و به‌سوی دانش‌محوری گام بردارند یا تنها به مباحث نظری رسیده‌اید؟

در شش ماه گذشته کمیته‌ای با مشارکت کارشناسان و روسای گروه‌های ابتدایی استان‌ها تشکیل شده‌است تا آثاری که با رویکردهای تعلیم و تربیت سازگار هستند شناسایی کنند و ضمن اینکه از آن آثار حمایت می‌کنند برای ترویج و تهیه آن اقدام هم بکنند. با کانون نویسندگان نیز مکاتباتی کرده‌ایم و خواستیم که نوشته‌های خود را در راستای مهارت‌های هزاره سوم در حوزه تعلیم و تربیت تدوین کنند. نکته مهم ما این است که کتاب‌ها باید با توجه به مهارت‌های هزاره سوم فرآیند‌محور باشند. یکی از مشکلاتی که ما فرآیند این است که همیشه محصول دانش و تجربه دیگران را ضبط و تقد کرده‌ایم.

یعنی مطالعه‌تان با فرآیند تبدیل و راهم‌ای رسیده در نتیجه را نقدیده‌ایم؟

بله! گفته‌ایم چه فرآیندی باید طی شود. چون فرآیند‌ها مهم‌ترند. به همین دلیل حتی اگر کتاب‌های غیر درسی تأکیدشان بر فرآیند باشد، در عرصه کتابخوانی و تحلیل کتاب و دانش‌فصل سازندگی اقدام کنیم. به هر حال این فرآیند کتاب ما می‌دهند. دیگر فرآیند تعمیم می‌شود در حالی که هدف من ایجاد فرآیند بود. خود شما به عنوان یک علاقه‌مند می‌خواهید کتاب در شما یک فرآیند ایجاد کند. درحالی‌که کتاب فرآیند نداده‌است. نتیجه یک فرآیند را داده‌ایم! اثراتی مطالعه کردیم. خیلی زیاده نوشته شده بود. کتابی که فرآیند را آورد بود. مثلاً پرندگان در یک جایی شیوجه می‌زنند و وقتی می‌خواهند بریزند، یک تعدادی نمی‌توانند بالا بیایند چون آلودگی نفت پورهای آنها را جیبسته‌اند. به هر حال یکی از آنها به زور می‌پرد و می‌افتد جلوی یک بچه که یک بچه پشتش را از آن را می‌بیند. پرده بویی بدمی دهد. از اینجا پرسش‌ها شروع می‌شود که این بوی چیست و بعد به لغت‌نامه و آدم‌ها مراجعه می‌کند و با کاروش می‌فهمد.نفت

است. نفت چه جوهر ماده‌ای است، چگونه پاک می شود، تمام فرایندهای که یک پاک آدم باید طی کند تا به آن موفقیت برسد.

به هر حال آقای حاجی آقاآلی جدا از اینکه یک مدیر مستند و بنخواهید خدای تاکرده محافظه کاری کنید کتابخوانی در منطقه دبستان و پیش دبستان در سطح رضایتی هست یا نه؟ آیا فرهنگ مطالعه و کتابخوانی در این منطقه جا افتاده است؟

ابتدا اجازه بدهید به تصور از کتاب‌هایی که در سطح ابتدایی منتشر می‌شود بپردازم: به نظر می‌آید آثاری که در مورد کودکان منتشر می‌شود حدود ۷۰درصد آن با رویکردهای تعلیم و تربیت سازگار نیست. برای همین گذشتش و با عدم گذشتش کتابخوانی برمی‌گردد به نوع کتاب‌ها و محتوای کتاب‌هایی که عرضه می‌شود، به نظر من یک کاستی‌هایی وجود دارد که باید اصلاح شود. روند فرهنگی یک آمال نهایی است که آموزش و پرورش با بخش‌های مختلف کتاب درسی به یک توافق افقایی برسد و این تا حالا برای نوع کتاب‌های عرضه شده اتفاق نیفتاده است، باید یک نیازسنجی با مشارکت آموزش و پرورش و بخش غیردرسی انجام گردد. اما به لحاظ این نفعی که وجود دارد کتابخوانی اگرچه سال به سال روند بهبودی داشته اما این روند خیلی کند بوده است. به عنوان یک معلم و تربیتی نه به عنوان یک روزنمد کل از روند ملی و کتابخوانی بی‌جه ما راضی نیستیم باید یک کار خیلی بزرگ برای تحقق این انتظارات که در ذهن شماست صورت بگیرد که البته راه بسیار دراز در پیش است.

چه برنامه‌هایی در راستای اغارتان برای این سطح صورت داده‌اید؟

علاوه بر برگزاری نمایشگاه به مدیان گفته‌ام که در نتیجه از سمت من حووم مدرسه بوم ، به کتابخانه مدرسه اکتا دانش‌ام و با چهار کتابخانه عمومی شهر هم ارتباط برقرار کرده بودم و برای عضویت بچه‌ها کارت گرفته بودم. این محفل مطالعه بوم هم در راستای ما هست که پیش‌موانع این داریم ولی کتابخانه‌ها دارند نظر شما چیست؟

می‌بینم که «درصد کتاب خارج از سن آنهاست.» درصد کتاب‌ها چگونه توزیع و پراکنده می‌شود. هستند. یک مراقبت هوشمندانه می‌خواهد، به هر حال مشتری ما بچه‌ها هستند. اگر بخواهیم کار ما کیفیت داشته باشد باید مشتری ما راضی باشد، سفارش می‌شود کتاب مسوول کتابخانه بچه‌ها را می‌کنند. ما رضایت مشتری را در کتابخانه ناداریم و وقتی کتاب را می‌خوانند آن‌ها را نذراند و فکر می‌کنند وقت آنها هدر رفته است. ما می‌توانیم کارهایی کنیم اما آن طوری که می‌خواهیم نتیجه‌اش نیست است. می‌توانیم بست و بعد بررسی می‌کنیم می‌تواند که میل به خواندن نیست و انگیزه مطالعه را ندارند. به نظر من به عنوان اولین قدم یک میدانی و دیگر تخصص‌های انسان در هیجته در هزاره سوم، شما می‌توانید علاوه دانش آموزان ابتدایی به مطالعه و کتابخوانی چه کمک آموزشی و یا غیر درسی- نظرسنجی داشته‌اید؟

کار پژوهش به عهده پژوهشکده است. بررسی ما بر اساس دفاتر کتابخانه مدارس است. حدود ۶۵۰۰۰ مدرسه داریم که ۸۰۰۰ مدرسه کلاس آن چند پایه است و فشارهای کتابخانه وجود ندارد و تعدادی از آنها کتب و جادار است. تعداد هم که در شهر وجود دارد عموماً کتابخانه دارند. حتی کتابی است در حد کتابخانه کلاسی‌ای باشد. یک بار طرح کتابخانه سیار ا اجرا کردیم که با کامیون در سطح روستا کتاب دست بچه‌ها می‌دادیم. برای کتابخوانی بهترین کار ما این است که از طریق اولیا وارد شویم. یکی از جاهایی که برای کتابخوانی فضاقت کردیم انجمن اولیا و مربیان است. در برنامه آموزشی خانواده امسال محور کتابخوانی دانش آموزان قرار می‌دهیم گرچه در سر سرفصل‌های آموزش خانواده چنین چیزی وجود ندارد.

نگرش و دیدگاه باید تغییر کند

گفت وگو با منوچهر فضلی‌خانی:

مدیرکل آموزش راهنمایی وزارت آموزش و پرورش

دوره راهنمایی دوره شگفتن است. بیان شجوه‌ای که در هوای تازه می‌ترود و در هوای ناآسوده می‌ژورده و به دست یاد به اسارت می‌رود. حتی با کتاب به هوای مقلد که روح و فکر را می‌آلود و معلول می‌سازد و کتابخوانی به در حلقه دورس که توتلی اجباری است بلکه در فضای غیردرسی هوای تازه است بر این اساس کتابخوانی موضوهی شد تا با منوچهر فضلی‌خانی، مدیرکل آموزش راهنمایی آموزش و پرورش به گفت‌وگو بنشینیم و به دنبال کتاب، خانواده، معلم و دانش آموز گام می‌گذاریم

مجوه‌هایی که شما آن را مدیریت می‌کنید چه اهداف و برنامه‌هایی در ترویج کتاب و کتابخوانی داشته است؟
عرصه‌ای که منظر شما نسبت یکی از اهداف کلیدی و مهم آموزش و پرورش هر کشوری است. یکی از وظایف اصلی آموزش و پرورش توسعه مهارت‌های پژوهش و مطالعه است. از اقداماتی که دفتر راهنمایی در سطح کشور داشته به چند مورد اشاره می‌کنم دفتر راهنمایی در بخش ساخت پروژهی مدارس کتابی تحت عنوان مطالعه و پژوهش تألیف کرده است که جزو مواد درسی دوره راهنمایی است. دیگری تألیف کتاب برنامه‌های شازده‌گانه درسال ۸۳ طرح پژوهش دانش آموزی نیز تدوین و جلسات و همایش‌های مختلفی در سطح مدیران و دانش آموزان برگزار شده است. چیزی که به طور جدی باید بدان بپردازیم این است که سیاست کشور را در خصوص پژوهش و مطالعه مشخص کنیم. به نظر من دوره و محور دارد. یکی جدا از برنامه‌های درسی، ما حداقلی عرضه شود؛ عنوان مطالعه و پژوهش، نگاه دیگر این است که در خارج جویب آموزش‌های درسی دوره پیشروگری را توسعه دهیم. این دو راه باید دوازدهانه‌های آموزش و پرورش و فرهنگ و ارشاد اسلامی مدنظر قرار دهند. اما عیب این طرح این است که ما مواد درسی را در یک کتاب و کلاس به عنوان مطالعه و پژوهش مطرح می‌کنیم

بیان علوم را فرا گرفت. اما رویکرد دوم قابل دفاع است. فعالیت‌های گسترده‌ای را همزمان و همگام با آموزش‌های کلاسی در قهوه‌های پژوهش و مطالعه انجام داده‌ام و اعتقاد دارم که باید مملنان

برای اینکه بتوانیم به جای اثباتش اطلاعات در ذهن و فکر دانش آموز روح پرستگری را پرورش دهیم به عنوان یک مسؤزل چه اقداماتی کرده‌اید که حداقل یک گام به جلو باشد؟

اگر سیاست ما مبتنی بر مسأله‌گرایی و مسأله‌محوری باشد که مسأله محوری پرسش ایجاد می‌کند. اگر با این رویکرد باشد باید کتاب‌های مااز محرم‌داری خارج شود. تشویق دانش آموزان هم مهم است. آموزش و پرورش گاه‌گاهی همین روش داشته و کتاب‌های جدید مبتنی بر سوال هستند. با حجم مطالب افراطی کاهش پیدا کرده است. در حوزه پژوهش و حتی جست‌وجو‌ها و یک‌رو مسأله‌مدار است. در استان‌ها و مناطق همیش‌ها و برنامه‌های متعددی به طور پراکنده اتفاق می‌افتد و اگر خواهیم به طور جدی در این مسیر حرکت کنیم باید یک عزم ملی برای این کار داشته باشیم. خوب این منجر به توسعه کتابخوانی می‌شود.

از طرف دیگر مسترس دانش آموز به کتاب مشکل است. از طرف دیگر مسترس ما در حیطه دانش آموزان است. خیلی اوقات ما روی دانش آموزان کارهایی انجام می‌دهیم ولی اقدامات ما به نفع نمی‌رسد. اگر بخواهیم اقدامات عملیاتی به نفع برسد باید فضاسازی و فرهنگ‌سازی همگام با آموزش‌های درسی در خانواده‌ها انجام بگیرد. به جای این منظر فکر می‌کنم متصدی خاص باید وجود داشته باشد که نادره و به همین دلیل سطح مطالعه شلدت باید است و مقالاتت صرفاً اجباری و در حوزه درسی درسی است که نتیجه آن پایین بودن اطلاعات عمومی می‌شود. اگر تحقیق از منازل شهروندان انجام دهیم می‌بینیم درصد کمی از فضای خانه به کتاب اختصاص دارد. یک

شاخص وجود دارد افرادی که سراغ مطالعه می‌روند بخشی از فضای منزل را به کتابخانه اختصاص می‌دهند. آقای فضل‌خانی در این میان از گفت که به طور کلی کتابخوانی از مدرسه شروع می‌شود به دلیل غارت‌سنی که والدین با دانش آموزان دارند و شاید سطح تحصیلات والدین خیلی بالا نباشد درک درست و صحیحی از نوعیت و نیازهای دانش آموزان ندارند. حتی کتاب‌های

می‌کنند. چگونگی می‌توان با این وضعیت خانواده و مربیان را سازگار کرد؟
آیا مطمئن‌نامه کتابخوانی تبدیل قابل یادگیری که کتابخان کستب فقط

نمی‌تواند الگو مرجع کتابخوانی در مدرسه برای دانش آموز باشد. نظر شما چیست؟
دفعاً برنامه طر است. دو تا بنیاسل فیزی باید ایجاد کنیم. یکی اولیا و دیگری مملنان. به اولیا بیشتر تأکید دارم چون معلم در یک ساختار آموزشی همرا با بچه‌هاست و اولیا در منزل هستند. دانش آموزان از اولیا خط و روشی می‌گیرند. به نظر من اکثر کتاب‌هایی که در منازل وجود دارد جایش در انباری کتاب که جایی نپسب شده است و این فاصله را از همین جایی توان فهمید در حالی که در ویرین خانه کل و دلیل و کریستال است. اینکه چه می‌توان کرد و اولاً با انرژی مسأله‌ت متعدد می‌توان به ترویج خیلی مثبت داشت. حدا و مسأله‌ها خیلی افادت کشنده است. من نباید برنامه‌ای به صورت جدی باید پژوهش و مطالعه را ترویج کند. یکسری شعر شتاب خوب است. دوست خوب است. ب. فکر نمی‌کنم با شعر بتوان کاری از پیش برد بلکه باید یک عمل دوچانه و ارتباط دوچانه برقرار کرد.

در این مقطع سطح مطالعه در رضایت‌بخش می‌داید یا نه باز تکرار می‌کنم چقدر باید کرد؟

در آموزش و پرورش رویکرد ما همان پژوهش مداری است. تصور ما این است که همین اولی که تحت عنوان مطالعه و کتابخوانی در کشور داریم عنوان مدارس و دانش آموزان است. در سطح کشور به تولید ترویج کتاب‌ها مدت کار داریم.

چه کمتهای باید قدم جلوتر برد. مباحث تئوریک خوب و شنگ است؟ به انسان دید می‌دهد ولی به هر حال باید نمره و اراید به نظر شما

ضعف ما در کدام بخش است. در برنامه‌ریزی، اختیار، نیروی انسانی یا؟

ما آماده‌ام در همین دوره راهنمایی بخشی از نمرات کلیه دروس از من‌های مختلف را به مطالعه و پژوهش اختصاص داده‌ام و دانش آموز را ملزم کرده است که در قبال نمره مطالعه و پژوهش کند. مشکل اختیار نیست. باید از فرهنگ‌سازی شود.

بررسی کرده‌اید که این طرح مطالعه و پژوهش فعلی می‌شود یا نه؟ فرض می‌مان این است که سطح می‌شود. معلم باید قبل از آزمون نمره‌های پژوهش و مطالعه هر درس است. مشخص این طرح که حدود سه سال است اجرا می‌شود. کتابخانه‌ها از نیز فعال کرده است. آمار و ارقامی که این نشان‌دهنده دست‌نفرایم ما دانش آموزان را چه محور می‌شود ۱۰ کتاب ۱۰۰ صفحه‌ای از مطالعه کند. ۱۰۰ صفحه جزوه مطالعه سرانه محسوب می‌شود.

اعتقاد بر این است که اگر بخواهیم کتابخوانی را نهادینه کنیم باید از مدارس شروع کرد. اگر سراغ یک فرد میائسال برویم بچه‌های مختلفی در دوره ما در نظر راهنمایی کار آمدن خیلی راحت است. خصوصاً در شوق دانش آموزان به کتاب‌های کمک آموزشی و غیردرسی. چه میزان از مدارس ما دارای کتابخانه هستند؟
این درست است. باید این مطالعه و کتابخوانی را در روح انیمید. اما باید دید که این بچه‌ها صد دیگر شهروندان در یک هستند. گیم در مدارس در مورد مطالعه خیلی کار کنیم ولی با پایان این دوره و به فراموشی سپرده می‌شود. فکر می‌کنم در جدال‌های مدارس ما کتابخانه دارند و تعداد کتاب‌ها هم کم نیست. مشکل ما گزارش و نگاه مثبت.

بستر سازی فرهنگی‌چ؟

آن را هم نادیم. استقبال از مطالعه کم است. ما مشکل اعتبار و کتاب برای مطالعه داریم. ما نگرش و دیدگاهی افراد را داریم و باید روی این سوله‌نگارای کنیم. باید روی کتاب مشکل کتابخوانی حل نمی‌شود و کارهایی که صورت گرفته‌اند مثبت نیست.

نکته آخر؟
تأکید من این است که کیبنه‌ای مشکل را کلیه سازمان‌ها موظف کنیم در جهت کتاب و مطالعه شود. اگر چنین شوراایی پیش‌بینی شود و این شورا را همبر و سیاستگذاران تعیین کند می‌توان امیدوار بود. در آموزش و پرورش آماده‌شیم مشارکت کنیم و دیدگاه‌های خود را مطرح کنیم.

شماره ۲۱۶

دوشنبه ۴ آذر ۱۳۹۳

۷

۷

کتاب و دانش آموز

کتابخانه های مدارس غیر انتفاعی

کتابخانه های مدارس غیرانتفاعی

همکاری و همراهی متولیان آموزشی و فرهنگی در تجهیز کتابخانه امیدوار است.

کتابخانه کمک‌درسی کنکور

آموزشگاه غیر انتفاعی دانش در سطح پیش‌دانشگاهی بیش از یکصد دانش‌آموز را گرد آورده است. این آموزشگاه از بدو فعالیت خود کتابخانه را در بطن برنامه‌ها قرار داده است. کتابخانه پیش‌دانشگاهی غیر انتفاعی یک استثنا است. این کتابخانه مختص کتاب‌های کمک‌آموزشی است. حمید جوهری مسؤول کتابخانه در این باره می‌گوید: «تمام ۱۰۷ نفر دانش‌آموز پیش‌دانشگاهی که در رشته ریاضی و فیزیک تحصیل می‌کنند عضو کتابخانه هستند و در این کتابخانه تخصصی بیش از ۱۰۰۰ جلد کتاب وجود دارد. جوهری

کتابخانه را برای دانش‌آموزان فرصتی گران‌قیمت می‌داند و می‌گوید: «با وضعیت گرانی کتاب‌های کمک‌آموزشی وجود این کتابخانه برای دانش‌آموزان بسیار مناسب و مقرون به‌صرفه است». وی فضای کتابخانه را ۵۰ متر مربع عنوان می‌کند. یعنی به‌ازای هر دانش‌آموز نیم متر مربع فضای کتابخانه‌ای وجود دارد و به هر دانش‌آموز ۱۰ جلد کتاب می‌رسد. جوهری از وجود قانونی یا بخشنامه‌ای مبنی بر الزام مدیران مدارس غیر انتفاعی در تشکیل کتابخانه اظهار بی‌اطلاعی می‌کند. وی تعداد میانگین مراجعه‌کنندگان در روز را ۵ نفر تخمین می‌زند و می‌گوید: «باید بتوانیم شرایطی مهیا کنیم تا دانش‌آموزان بیشتر مشارکت کنند و این جز با تجهیز کتابخانه میسر نخواهد شد».

حمید جوهری مدیر کتابخانه پیش‌دانشگاهی غیر انتفاعی دانش فضا و محتوای کتابخانه را در راه موفقیت دانش‌آموزان در کنکور مهم ارزیابی می‌کند. وی ضرورت تشکیل این کتابخانه را موفقیت دانش‌آموزان در کنکور و ورود به دانشگاه معرفی می‌کند.

کتابخانه‌ای با ترم افراز

دیرستان غیر انتفاعی مدتی اقصای کتابخانه را از همه دانش‌آموزان مدرسه تشکیل داده است. این کتابخانه که قریب به چهار سال است به‌طور علمی و بر اساس گنج‌گداری و شیوه نرم‌افزاری اداره می‌شود به ۲۵۰ دانش‌آموز و بالغ بر ۱۰۰ پرسنل و مجیر خدمات ارائه می‌کند. علی‌اصغری مدیر کتابخانه دیرستان غیر انتفاعی می‌گوید: «یک کارشناس کتابداری است در خصوص قانون الزام مدارس غیر انتفاعی به دانش‌کتابخانه اظهار بی‌اطلاعی می‌کند و به ایجاد و وجود کتابخانه می‌پردازد و می‌گوید: «کتابخانه ۱۳۰۰۰ جلد کتاب آرشین نشریات و ۷ روزنامه دارد و بر اساس سیستم کتابداری با ترم افراز تحت windows کاربوش و رده‌بندی جهانی DDC فعالیت می‌کند. وی میزان و نحوه استفاده دانش‌آموزان را از کتابخانه حول و حوش ظهر و بعد از تعطیلی مدرسه می‌داند و در این زمینه می‌گوید: «بزرگ‌ترین‌های ظهر بالغ بر ۱۰۰ نفر در کتابخانه مشترک و از منابع آن استفاده می‌کنند».

وی همچنین به مشارکت دانش‌آموزان در اداره کتابخانه صحنه می‌گذارد و می‌گوید: «هیروی دانش‌آموز به کمک ما در اداره کتابخانه آمده است و با نظارت خود بنده به دیگر دانش‌آموزان، مربیان و کارکنان خدمات‌رسانی می‌کنند».

اصغری به ساختمان جدیدالاحداث کتابخانه اشاره دارد و می‌گوید: «در ساختمان جدید فضای بیشتری برای مطالعه دانش‌آموزان در نظر گرفته شده است و سالتی به مساحت حدود ۱۵۰ متر مربع

برداختن به کتاب و کتابخوانی نه تنها در مدارس دولتی بلکه در مدارس غیر انتفاعی که بر اساس شهریه دانش‌آموز حیات دارد قابل توجه است. بودن و یا نبودن قانونی در جهت الزام متولیان و مدیران مدارس غیر انتفاعی مبنی بر دایر کردن کتابخانه در وضعیت که بالغ بر هفتاد درصد از مدارس دولتی فاقد کتابخانه هستند فرقی ندارد این گزارش به بررسی وضعیت چند مدرسه غیر انتفاعی دارای کتابخانه می‌پردازد. کتابخانه‌هایی که بر اساس نظیر مدیران و مؤسسات راه‌اندازی شده است و به عنوان مکانی در راستای ارتقای سطح دانش، فرهنگ و پیش‌دانش‌آموز مطرح است و کارنامه‌ای از چندین مدرسه به‌عنوان نمونه می‌آید.

تحقیق راجعی به کتابخانه

دیرستان غیر انتفاعی سیه که در سال ۱۳۷۲ تأسیس شده است و وابسته به دانشگاه آزاد اسلامی است در دو بخش پسرانه و دخترانه فعال است. دیرستان

غیر انتفاعی پسرانه سیه در سال ۱۳۷۸ به منظور بهره‌گیری دانش‌آموزان از کتاب‌های غیر درسی و تقویت سطح مطالعه در بین آنها اقدام به تأسیس و راه‌اندازی کتابخانه‌ای به نام دیرستان می‌کند. حاتم شکوری مدیر کتابخانه که فارغ‌التحصیل رشته کتابداری است در این زمینه می‌گوید: «اعضای کتابخانه را همه دانش‌آموزان مدرسه شکل می‌دهند که جمعاً ۲۲۰ نفر است و بیشترین مراجعه‌کننده به کتابخانه را دانش‌آموزان سال اول دیرستان دارند و دانش‌آموزان سال دوم دیرستان به بالا بیشتر کتاب‌های کمک‌آموزشی را بر دیگر کتاب‌ها ترجیح می‌دهند».

وی در مورد بهره‌برداری بیشتر دانش‌آموزان و ارتباط مستمر آنها با کتابخانه می‌گوید: «با مسئولان مربوطه دیرستان مذاکره شده است تا با طرح تحقیق و پژوهش به دانش‌آموزان زمینه بهره‌گیری و استفاده از کتاب و کتابخانه افزایش یابد. وی کتاب‌های کتابخانه را به دو گروه کمک‌آموزشی شامل فیزیک، شیمی، ریاضی، تاریخ و جغرافیا، زیست‌شناسی و ادبیات و گروه دیگر کتاب‌های مذهبی تقسیم‌بندی می‌کند و می‌گوید: «متوسط مراجعه‌کنندگان دانش‌آموز به کتابخانه در طول روز ۸۰ نفر تخمین زده می‌شود».

شکوری اداره کتابخانه را به‌صورت باز مطرح می‌کند و می‌گوید: «برای عضویت و بیرون بردن کتاب از کتابخانه با تعداد عناوین هیچ محدودیتی وجود ندارد».

حاتم شکوری وجود قانونی مبنی بر الزام مدارس غیر انتفاعی از سوی آموزش و پرورش مبنی بر دایر کردن کتابخانه اظهار بی‌اطلاعی می‌کند. این دیرستان که در انتهای بوستان ششم از خیابان پاسداران واقع است در کتابخانه خود بنا به گفته حاتم شکوری ۲۵۰۰ جلد کتاب را نگهداری می‌کند. شکوری فضای کتابخانه را ۱۰۰ متر مربع عنوان می‌کند. وی نحوه تهیه کتاب‌های کتابخانه را به نیاز دانش‌آموزان پیوند زده و می‌گوید: «بر اساس علاقه و نیاز دانش‌آموزان و بر اساس جلسات شورای برنامه‌ریزی و انتشارات مدرسه و با نظرسنجی کتاب‌ها تهیه و خریداری می‌شود».

مدیر کتابخانه مشارکت دانش‌آموزان را در امر کتابداری و مدیریت کتابخانه مؤثر و مفید می‌داند و می‌گوید: «با توجه به سلیقه کار چند دانش‌آموز بعضی از کارها را به آنها سپرده‌ام و به آنها نیز اعتماد دارم».

حاتم شکوری که از میزان استقبال دانش‌آموزان و اینکه همکاران و کتابخانه را از انتهایی نجات داده‌اند خوشحال است و می‌گوید: «مبشتم کار کتابخانه رایانه‌ای است و بر اساس ترم افراز پاسدار بخش خدمات‌رسانی می‌کند».

حالات احداث است».

مدرسه بدون کتابخانه ناهض است

روزیه دیگر مؤسسه غیر انتفاعی آموزشگاهی است که چهار باب کتابخانه در مقاطع پیش‌دبستان، دبستان، راهنمایی و متوسطه است.

عباس مهران نیکو از وجود قانونی در خصوص کتابخانه‌های مدارس غیر انتفاعی اظهار بی‌اطلاعی می‌کند و می‌گوید: «فکر نمی‌کنم قانونی باشد».

سبازی از مدارس غیر انتفاعی فاقد کتابخانه هستند و اکثر الزامی بود وزارت آموزش و پرورش اشکال می‌گردد».

مهران نیکو مجموع کتاب‌های موجود در کتابخانه‌های مؤسسه را به لحاظ عنوان ۹۸۷۲ و به لحاظ تعداد جلد حدود ۳۳۰۰۰ جلد کتاب ارزیابی می‌کند. عنوان کتابخانه اختصاصی دبستان را بیشتر از دیگر مقاطع می‌داند و می‌گوید: «فضای کتابخانه دبستان ۶۵ متر مربع است که شامل سبک کامپیوتری و دیگری می‌خون کتابخانه است و سیستم رایانه‌ای کار عملی انجام می‌دهد».

مدیر کتابخانه‌های مؤسسه دیگر کتابخانه راهنمایی را مطرح می‌کند و می‌گوید: «این کتابخانه با ۲۰ متر مربع دارای مخزن و کتابخانه متوسطه پیش‌دانشگاهی نیز مثل راهنمایی است».

مهران نیکو سال تأسیس کتابخانه را ۱۳۷۵ ذکر می‌کند و در خصوص نحوه عضویت دانش‌آموزان می‌گوید: «به محض ورود به مدرسه و ثبت‌نام کلیه دانش‌آموزان عضو کتابخانه محسوب می‌شوند».

وی نحوه خدمات‌رسانی را شرح می‌کند و می‌گوید: «در مقطع ابتدایی هر هفته جلساتی ارائه می‌دهند و به‌طور معمول هر هفته به غیر از کلاس اولی‌ها بقیه چهار عنوان کتاب تحویل می‌گیرند».

ایشان تعداد دانش‌آموزان مؤسسه را ۱۰۰۰ نفر عنوان می‌کند و به مشارکت علمی مهران نیکو به کتابخانه در ماههای قبل اشاره دارد و می‌گوید: «برای آشنایی مطالعه و کتاب‌های غیر درسی اشاره دارد و نمایان در پایان سال تحت عنوان فعالیت‌های کتابخانه‌ای تعلق می‌گیرد».

وی که اعتقاد دارد مدرسه بدون کتابخانه ناقص است کتاب‌های کمک‌درسی را در مقطع متوسطه برای دانش‌آموزان مهم و با جایزاتی بیشتر می‌داند و از استقبال کتاب‌های قصه در بین دانش‌آموزان دبستان به نیکی یاد می‌کند».

بایدگی و ارتباط با کتابخانه

مؤسسه آموزشگاهی مصباح دانش دیگر آموزشگاه غیر انتفاعی نادر غیرراه‌مدیر مؤسسه در خصوص قانون مدارس غیر انتفاعی به تشکیل کتابخانه اظهار بی‌اطلاعی می‌کند و می‌گوید: «البته قانونی هست که هم مدارس دولتی و غیر دولتی را الزام کرده است اما وزارت آموزش و پرورش بعضی مواقع اطلاعایی می‌خواهند ولی جدی نمی‌گیرند».

وی مشکل دانش‌آموزان را در مورد یادگیری و درس در عدم ارتباط کتاب و کتابخانه می‌داند و می‌گوید: «در استفاده از کتابخانه تاوجه به تحقیق و پژوهش‌هایی که مدیران مطرح می‌کنند افزایش یافته و نقش کتابخانه در یادگیری دانش‌آموزان مؤثر بوده است».

وی سال تأسیس کتابخانه مصباح دانش را یک دهه پیش

شماره ۹۰۶
دوشنبه ۲۳ آذر ۱۳۸۳

موسسه کتاب و دانش

یعنی ۱۳۳۳ ذکر می‌کند و می‌گوید: «حدافل ۲۰۰۰ جلد کتاب در کتابخانه یا موزعومات دبئی، علمی و داستانی وجود دارد و همه دانش آموزان را عضو کتابخانه تلقی می‌کنیم». مصیروه استفاد از کتابخانه در دو سال اخیر را به دلیل مشکلات مکانی ضعیف آرزایی می‌کند و می‌گوید: «هم‌اکنون در حال آماده‌سازی مکانی برای کتابخانه هستیم. این مدرسه آموزشی در ادامه می‌گوید: «معمولا کارهای کتابخانه با مشارکت دانش‌آموزان است که چرخه اداره اصلی آن جزو وظایف مربیان آموزشی است». این کتابخانه آموزشی که در خیابان ولی عصر علاوه از نقاط پخش واقع است، ۲۲۰ نفر عضو دارد.

دانش آموزان در اداره کتابخانه مدرسه نیکان هیچ نقشی ندارند

دانش آموزان دبیرستان غیر انتفاعی نیکان را شاید بتوان یکی از قدیمی ترین کتابخانه‌های مدارس غیر انتفاعی نامید. این کتابخانه که در سال ۱۳۵۹ تأسیس شده است و حدود ۸ سال است به ساختمان جدید آموزشگاه منتقل شده است. دارای فضای به مساحت ۳۵۰ متر مربع و مجوز مستقل است. حدود ۵۰۰۰ نفر عضو دبیر می‌کند و می‌گوید: «بالیج بر ۹۲۰۰ جلد کتاب یا موزعومات مختلف ادبی، فنی، داستانی و کمک آموزشی در مجوز نگهداری می‌شود. دوره‌های تعداد اعضای کتابخانه را ۲۵۰ نفر ذکر می‌کند و می‌گوید: کتابخانه از ساعت ۷:۳۰ صبح تا ۱۵:۰۰ خدمات رسانی دارد و لوح استفاده دانش آموزان از کتاب‌ها ظاهر است. وی از قانون انعام آموزش و پرورش در تشکیل کتابخانه برای مدارس غیر انتفاعی اظهار بی‌خبری می‌کند و به طور مبالغه آمیز می‌گوید: «دانش آموزان بین ۲۰۰ تا ۲۰۰۰ دانش آموز به کتابخانه مراجعه می‌کنند. سرپوشه مشارکت دانش آموزان را در اداره کتابخانه مفید می‌دانم ولی می‌گویم: دانش آموزان در اداره کتابخانه این مدرسه

هیچ نقشی ندارند. این مدرسه کتابخانه نحوه تهیه کتاب برای کتابخانه را از طریق مجاری می‌وزان گروه معارف اسلامی و نمایشگاه‌های کتاب و با کمک‌های نهادهای دولتی از جمله شهرداری می‌داند. مدیر محمود سرپوشه همچنین استفاده دارد که کتابخانه‌های مدارس علاوه بر کتاب‌های غیر درسی کمک آموزشی باید برخوردار از کتاب‌های ادبی، رمان و قصه‌ها عام‌پسند باشد.

معاون اداره کل مدارس غیر انتفاعی قانون الزامی لاریم

حافظی معاونان اداره کل مدارس غیر انتفاعی وزارت آموزش و پرورش در خصوص وجود قانونی مبنی بر الزام مدارس غیر انتفاعی به تأسیس کتابخانه می‌گوید: قانون به صورت مامده واحده نداریم ولی هر مدرسه‌ای که ایجاد می‌شود بر اساس قانون مصوب وزارت آموزش و پرورش جزو الزامات آن، دانش کتابخانه، نمازخانه و آزمایشگاه است. نوع مشارکت با آنها می‌گوید: کتابخانه را به کمک مدیران اجرایی تحت عنوان برنامه‌های پرورشی در مدارس غیر انتفاعی همواره با دستورالعمل‌ها و نحوه نظارت آورده‌ایم و به مدیران و کارشناسان تأکید کرده‌ایم که آنها را مد نظر قرار دهند. وی از طرفی می‌گوید: «تعداد ۲ تا ۴ میلیارد ریال با مشارکت یاری می‌کند و می‌گوید: حدود ۳۰۰۰ میلیارد ریال با مشارکت مدارس غیر انتفاعی در جهت تجهیز کتابخانه‌ها هزینه کردیم که حاصل آن خرید ۳۰۰۰ عنوان کتاب از انتشارات مدرسه برای این قبیل کتابخانه‌ها بوده. حافظی از وجود ۱۳۵۰۰ مدرسه غیر انتفاعی در کل کشور خبر می‌دهد و در پاسخ به این سؤال که چرا بسیاری از این مدارس فاقد کتابخانه هستند می‌گوید: «امکان فراهم نمودن کتابخانه مستقل بسیار کم است زیرا که ساختمان مدارس غیر انتفاعی بیشتر استیجاری است». وی به ۱۷۰۰ واحد ساختمانی اجرائی برای مدارس غیر انتفاعی همرا با ۲۴۰۰ واحد خریداری شده اشاره دارد و می‌گوید: «همه این مدارس اجرائی و خریداری شده دارای کتابخانه هستند».

کتابخانه‌های مدارس دولتی

نخستین کتابخانه آموزشی کشور کتابخانه مدرسه قدماهی است که در سال ۱۳۳۷هجری قمری تأسیس شده است. پس از مشروطیت قانون اداری وزارت معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه در سال ۱۳۳۸ قمری به تصویب رسید و براساس ماده ۵۰ قانون تشکیل کتابخانه در مدارس از جمله وظایف اداره معارف بود. در این آن در تیزیز و سپس تهران کتابخانه‌هایی راه اندازی شد و تا پایان سال ۱۳۴۴ خورشیدی ۹۳ کتابخانه و قرائتخانه در کشور تأسیس شد. اکنون پس از چهار دهه و با توجه به پیروزی انقلاب اسلامی در ایران و نقش محوری فرهنگ و تربیت در این نظام جایگاه کتاب و کتابخانه مدارس

رنگی ویژه می‌گیرد. این گزارش در پی آن است تا به بررسی وضعیت فعلی کتابخانه‌های آموزشی ایران بپردازد. تأسیس، توسعه و تجهیز کتابخانه‌های مدارس در راستای اصل توسعه و ترویج کتاب و کتابخوانی شورای عالی انقلاب فرهنگی و سیاست‌های فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی موجب تحولاتی در این حوزه شده است. بررسی وضع کنونی و میزان فاصله تا سیاست‌های مطلوب مابرا آن داشت تا با کارشناسان حوزه کتاب در وزارت آموزش و پرورش و به بحث بنشینیم. منوچهر علیپور کارشناس پژوهش و کتاب وزارت آموزش و پرورش حرکت اصلی این وزارتخانه را در توسعه کتابخانه‌ها از سال ۱۳۷۵ به بعد می‌داند و می‌گوید: «با تخصیص اعتبارات خاصی هر ساله از طریق ستاد یا مراکز استان‌ها و مناطق تلاش می‌شود تا کتابخانه‌ها تأسیس و تجهیز شوند». علیپور می‌گوید: «تعداد کتابخانه‌های مدارس ایران از سال ۷۵ تا پایان ۸۲، سه صدی داشته است و هر ساله ما شاهد تأسیس و راه اندازی این قبیل کتابخانه‌ها بوده‌ایم و به صورت همزمان کتابخانه‌ها نیز به کتاب مجهز شده‌اند. وی تعداد کتابخانه‌های سه مقطع ابتدایی، راهنمایی و متوسطه تا پایان سال ۱۳۸۰ را بالغ بر ۳۷۳۳۳ باب ذکر می‌کند و می‌گوید: «در بخش متوسطه تعداد کتابخانه‌ها تا پایان سال ۱۳۸۲ حدود ۱۲۲۰۰ باب است که در این رقم در سال قبل یعنی ۱۳۸۱ حدود ۱۱۳۸۰ باب کتابخانه بوده است. یعنی ظرف یک سال بالغ بر ۱۰۰۰۰ باب کتابخانه توسط متوسطه راه اندازی شده است».

سال تحصیلی	تعداد کتابخانه‌ها
۷۵-۷۶	۱۱۲۵۲ باب
۷۶-۷۷	۱۳۹۶۷ باب
۷۷-۷۸	۲۰۳۸۳ باب
۷۸-۷۹	۳۳۲۱۳ باب
۷۹-۸۰	۴۷۳۲۳ باب

چگونگی زیر و ضعف کتابخانه‌های متوسطه آموزشی در سه دوره تحصیلی را نشان می‌دهد.

سال تحصیلی	تعداد کتابخانه‌ها
۷۵-۷۶	۱۸۵۰۰۰۰
۷۶-۷۷	۲۵۴۹۲۱۹
۷۷-۷۸	۳۷۲۷۹۶۰
۷۸-۷۹	۴۰۱۴۶۶۵
۷۹-۸۰	۴۵۰۵۶۶۰

وضعیت کتابخانه‌ها در دوره متوسطه	سال تحصیلی	تعداد کتابخانه
	۸۰-۸۱	۱۱۳۸
	۸۱-۸۲	۱۲۲۰۰

به عهده بگیرد. وی این تغییر در ساختار آموزش پرورش را در روند گذشتن توسعه کتابخانه‌های عمومی ادخل می‌داند. علیپور تعداد مدارس دوره متوسطه را ۲۲۰۵۲ باب ذکر می‌کند و تعداد دانش آموزان در این دوره را حدود ۹۶۹۶۳۷۸ نفر، تقریباً توجه به تعداد کتابخانه‌های دوره متوسطه به ازای هر دو مدرسه تنها یک کتابخانه مستقل وجود دارد. اگر بخواهیم به شمار، هر مدرسه یک کتابخانه، جامعه عمل بپوشانیم باید تعداد کتابخانه‌های دوره متوسطه نزدیک باشد به یک وضعیت مطلوب را نژد می‌دهد. وضعیت کتابخانه‌ها مدارس متوسطه پارچه به آمار و رقم رسمی در دفتر برنامه‌ریزی فرهنگی و کارشناس پژوهشی حوزه کتاب حقیقتاً آشکار است. می‌توان گفت نسبی از مدارس متوسطه در ایران فاقد کتابخانه مستقل هستند. این وضعیت علمی رقم رزده توسعه مطالبه کتابخانه و کتاب در دوره آموزش عمومی (بستان و راهنمایی) آشکار است. از مجموع ۷۰۰۰۰ باب آموزشگاه دوره آموزش عمومی فریب به ۳۸۰۰۰ کتابخانه مستقل وجود دارد و نیازمندی به حدود ۲۲۰۰۰ کتابخانه در این دوره محسوس است. به تعبیری دیگر تعداد کتابخانه‌های دوره آموزش عمومی باید ۳ برابر شود تا هر مدرسه یک کتابخانه مستقل داشته باشد.

منوچهر علیپور سرانه کتاب کتابخانه‌ها در مدارس ایران را ۵/۸ می‌داند و می‌گوید: «درای رسیدن به استاندارد جهانی و نقطه مطلوب این سرانه باید حداقل به ۱۰ برسد». وی کتابخانه‌های مدارس را فاقد استانداردهای لازم می‌داند و می‌گوید: «طرحی برای ساماندهی و استانداردسازی کتابخانه‌های مدارس نیز در دست نیست».

این کارشناس علت ضعف در روند توسعه و تجهیز کتابخانه‌ها را در نبود کتابدار متخصص، کمبود در رفیق اعتباری برای تجهیز کتابخانه و ضعف در فرهنگ کتابخوانی کشور می‌داند. وی سرانه کتاب‌های غیر درسی در کتابخانه‌های کشور را تا پایان سال ۱۳۸۰ حدود ۳ جلد ذکر می‌کند و این سرانه در

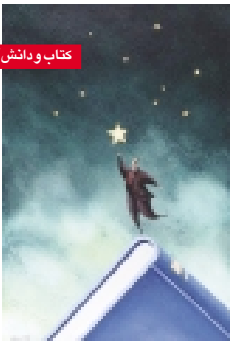
در یک نگاه آنچه هست و آنچه باید باشد

سرانه کتاب به ازای هر دانش آموز	وضعیت فعلی	وضعیت مطلوب
تعداد کتابخانه‌های آموزشی	۵۸۰۰۰ باب	۱۰ جلد
تعداد کتابخانه‌های آموزشی	۲۰۰۰۰ باب	۱۰ جلد

دوره متوسطه بین سال‌های ۸۰، ۸۱ و ۸۲ حدود ۸۲ و ۸۱ و ۸۲ است. آنگاه سرانه کتاب به ازای هر دانش آموز در سال ۱۳۷۵ یک جلد بوده است. اختیار ندارد و می‌گوید: «جغرافیایی کتابخانه‌ها در اختیار ندارد و می‌گوید: کتابخانه‌های مناطق شهری و روستایی از هم تفکیک نشده است اما در عین حال می‌گوید: «با توجه به کثرت جمعیت دانش آموزان در شهرها و امکانات شهری بیشتر کتابخانه‌های مدارس در مناطق شهری مستقر هستند. وی همچنین آماری از تعداد کتابخانه‌های آموزشی بر اساس جنسیت (مدارس پسرانه و دخترانه) در اختیار دارد».

نتیجه گیری

کتابخانه‌های آموزشی علمی رقم رزده کمی و کافی آن در طول دو دهه از انقلاب اسلامی و خاصه در طول سال‌های دولت محمد خاتمی و اهتمام جدی به مسائل فرهنگی با وضعیت مطلوب فاصله ای بس طولانی دارد. توجه به توسعه کتاب و کتابخوانی اختصاص زدید بودجه مستقل و مدخمنده بهره‌گیری از نیروهای متخصص در امر کتابداری می‌تواند نظام آموزش را برای رسیدن به نقطه مطلوب نزدیک کند. با توجه به آمار ۹۶۰۰۰ آموزشگاه ایران که تقریباً به دو سوم آن فاقد کتابخانه هستند و کتابخانه در این حوزه توجه به زیرساخت‌های فرهنگی ضرورتی انکارناپذیر است.

کتاب، گل کتابخانه، گلستان و کتابدار باغبان است. گل بی گلستان عمری کوتاه دارد و گلستان بی باغبان بدون گل؛ چرا که نام گلستان به گل است. اهمیت کتابداری و نقش و جایگاه آن در جامعه فرهنگی ما را می‌سازد. در دوره پیشتر از همه جایگاه کتابداران در نظام آموزش و پرورش قابل تأمل است. این گزارش در پی آن است تا با نگاهی به وضعیت کتابداران رسمی در مقاطع آموزش عمومی و متوسطه به ارائه تصویری از ضعف‌ها و قوت‌ها بپردازد.

کتابدار چه کسی است

تعریف عرف جامعه از کتابدار به معنی فردی است که در مکانی به نام کتابخانه ورود و خروج کتاب به محزن رانیت و کنترل می‌کند و کارش جز این نیست. منوچهر علیپور کتابداری مسئول پژوهش، کتاب و فعالیت‌های انجمن وزارت آموزش و پرورش در این زمینه می‌گوید: «کتابدار کسی است که از نظر علمی نسبت به علوم اطلاعات کافی داشته باشد.»

تشییه ۱۰ کتابدار متخصص

علیپور تعداد فارغ‌التحصیلان رشته کتابداری را که در وزارت آموزش و پرورش مشغول هستند، حدود ۱۰۰ نفر عنوان می‌کند و می‌گوید: «متأسفانه او میان این ۱۰۰ نفر فارغ‌التحصیل کتابداری همه آنها به کار کتابداری نمی‌پردازند.» این کارشناس مسئول تعداد کتابداران رسمی در مقطع متوسطه را ۳۳۱۱ نفر ذکر می‌کند که از این تعداد تنها ۲۲ نفر در رشته کتابداری تحصیل کرده‌اند و بقیه رشته‌های تحصیلی غیر مرتبط با کتابداری دارند.

وی با اشاره به جایگاه ویژه بخش متوسطه و اهمیت کتاب و کتابخانه در این مدارس می‌گوید: «می‌توان گفت در مقطع متوسطه فقط ۱۵ مدرسه ما کتابدار دارد به سبب دیگر ۸۵ مدرسه از مدارس متوسطه او این بدون کتابدار هستند که بعضی از این مدارس نیز فاقد کتابخانه بوده و یا اگر کتابخانه‌ای شکل گرفته باشد به وسه‌دانش آموزان آذاری می‌شود.»

کتابداری رسته ای اجباری است

منوچهر علیپور طالع علم استقبال مربیان و معلمان مدارس متوسطه را در ادامه کردن کتابخانه‌ها و پذیرش شغل کتابداری، تفاوت مزایا و ارتقا در شغل کتابداران و معلمان می‌داند و می‌گوید: «در ارتقا در شغل به معلمان تعلق می‌گردد در حالی که شامل کتابداران نمی‌شود، چرا که کتابداران جزو مشاغل اجباری و نه آموزش هستند. این ارتقا در شغل فعلاً شامل کتابداران نشده است و از دیگر سوزهای همچون اضافه کار به کتابداران تعلق نمی‌گیرد.»

وی معضلات و مشکلات فراوانی کتابداران رسمی آموزش و پرورش را فراوانی آن‌ها می‌داند و می‌گوید: «به احتمال قریب به یقین در همین مهر و آبان اسال تعداد زیادی از کتابداران به شغل‌های اصلی خود یعنی آموزش به منظور بهره‌مندی از مزایای بهتر باز خواهند گشت.»

علیپور در خصوص دستیابی به یک راهکار مناسب در جهت بهبود این وضعیت و جلوگیری از روند کاهش کتابداران می‌گوید: «مکانیات فراوانی با امور اجباری وزارت آموزش و

کتابداران رسمی در مدارس ایران

پرورش صورت گرفت که کتابداران را به نام کتابدار معلم به حساب آورند و به آنها نگاه آموزشی داشته باشند. چرا که اعتقاد داریم کتابدار موفق همانند معلم به فرایند آموزش کمک می‌کند اما پاسخی که دریافت کردیم این بود: «حیات وزیران مخالف ارتقای شغلی کتابداران هستند زیرا رسته آنها اجباری است.»

هر ۱۲۵۰ دانش آموز یک کتابدار

شرایط و نحوه اختصاصی کتابدار به کتابخانه‌های آموزشگاهها خود مسأله‌ای دیگر است. علیپور در این زمینه می‌گوید: «طبق تعریف جدید وزارت آموزش و پرورش به ازای حداقل هر ۲۵۰ دانش آموز در مدارس یک کتابدار تعلق می‌گردد.» وی به ارائه آماری از کتابداران در چندین استان اشاره می‌کند و می‌گوید: «استان تهران با ۱۰۲۷ کتابدار بالاترین کتابدار را به خود اختصاص داده است و استان سیستان و بلوچستان با ۲۶ کتابدار پایین‌ترین وضعیت را دارد. استان‌های اصفهان با ۲۹۷ کتابدار، خراسان ۳۳۳ کتابدار، ایلام ۳۶ و کهگیلویه و بویراحمد ۳۰ کتابدار هر کدام با توجه به آمار کتابخانه‌ها به تعداد قابل ملاحظه‌ای از کمبود کتابدار در رنج هستند.»

کمبود قابل ملاحظه کتابدار

وی کمبود کتابدار در دوره متوسطه را ۷۶۲۷ نفر عنوان می‌کند و می‌گوید: «دیف اجتناب‌ناپذیری خاصی که مربوط به نوسه و تجهیز و سامان‌دهی بخش کتابخانه‌ها در مدارس باشد در اختیار نیست و هر سال به طور ثابت بودجه‌ای به بدنه فرهنگی تزریق می‌شود.»

منوچهر علیپور: ارتقا در شغل به معلمان تعلق می‌گیرد در حالی که شامل کتابداران نمی‌شود. چرا که کتابداران جزو مشاغل اجباری و نه آموزش هستند

وی به تخصیص اعتبار برای توسعه کتابخانه‌ها در نمایشگاه‌های کتاب کشور نیز اشاره دارد و از نقش مشارکتی و حمایتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تقدیر می‌کند. ایشان در پاسخ به این سؤال که با توجه به اهمیت کتابخانه و جایگاه کتابدار در آموزش و پرورش که از واضحات است پس چرا این وزارتخانه نسبت به جذب و استخدام این همه فارغ‌التحصیلان رشته کتابداری بی‌کار توجیهی اقدامی نمی‌کند می‌گوید: «متأسفانه در آموزش و پرورش نیروی تحت عنوان کتابدار و با ردیف کتابداری استخدام نمی‌شود. علی‌رغم پیگیری‌ها نتوانسته‌ام در جذب نیروهای جدید و فارغ‌التحصیل افرادی راه عنوان کتابدار استخدام کنیم.» وی علت این امر را در عدم صدور مجوز استخدامی از سوی سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور می‌داند و می‌گوید: «بسیاری از فارغ‌التحصیلان کتابداری با مراجعه به وزارتخانه خواستار کار در کتابخانه‌ها می‌شوند و با پاراوقت هستند اما چون کتابداری در تعریف مشاغل جزو رسته اجباری محسوب می‌شود جذب نیروها حتی به صورت حق‌التدریس ناممکن است.»

طرح کتابداری ضمن خدمت فرهنگیان
در حالی که سدها فارغ‌التحصیل بی‌کار کتابداری در کشور

کتابداران رسمی در آموزش و پرورش	
منطق	تعداد کتابدار
متوسطه	۳۳۱۱ نفر
آموزش عمومی	۱۶۸۳ نفر
جمع	۵۰۹۴ نفر

کتابداران رسمی مقطع متوسطه به تفکیک سطح تحصیلات

مدرک تحصیلی	تعداد کتابدار
زیر دیپلم	۸۷ نفر
دیپلم	۱۲۲۶ نفر
فوق دیپلم	۹۲۲ نفر
لیسانس بالاتر	۶۷۶ نفر
متخصص کتابداری	۲۲ نفر

تعداد کتابداران رسمی مقطع متوسطه براساس جنسیت

زن	مرد	مجموع
۱۷۷۰ نفر	۳۳۳ نفر	۲۱۰۳ نفر

کنج عزت گرفته‌اند و کتابخانه‌های آموزشی کشور نیازمند به هزاران نفر کتابدار هستند. آموزش و پرورش در اندیشه ایجاد رشته کتابداری در مقطع ضمن خدمت فرهنگیان خود است. علیپور با اشاره به این طرح می‌گوید: «به نظر می‌رسد در سال‌های آینده بتوانیم با ایجاد رشته کتابداری بخشی از معلمان آموزش و پرورش در این رشته تحصیل نمایند و کمبود کتابداران را جبران نماییم.»

کتابداران و فرایند مثبت آموزش

این کارشناس مسئول با تقسیم‌بندی کتابداران به افراد با انگیزه و فاقد توان آموزشی می‌گوید: «در بعضی از مدارس که کتابداران با انگیزه و علاقه کتابداری را برگزیده‌اند دانش‌آموزان زیادی جذب کتابخانه شده‌اند اما گاهی مشاهده می‌شود در بعضی از آموزشگاه‌های ما چون کتابدار فاقد انگیزه کاری و علاقه شغلی است و به خاطر مشکلات شخصی خود از جمله اینکه قادر به تدریس در مدارس نیست رو به کتابداری آورده موفقیت چندانی حاصل نشده است.»

عمده کتابداران در مناطق شهری

علیپور در بخش دیگری از گفت‌وگوی خود عمده کتابداران را متمرکز در مناطق شهری می‌داند و معتقد است کتابخانه‌های مدارس ما چون عمدتاً در شهرها واقع شده‌اند به تبع کتابداران نیز اینگونه‌اند. وی در این باره می‌گوید: «تلاش می‌شود کمک‌های اختصاصی وزارتخانه به برقراری تراز و تعادل خدمات و توزیع نیروها در مناطق شهری و روستایی کمک کند.»

این استاد دانشگاه با انعقاد از شاخص کتابداری در کشور می‌گوید: «در هیچ کتابخانه‌ای شاخص تعداد دانش‌آموز نیست اما در کشور ما تعداد دانش‌آموزان را شاخص کتابدار می‌دانند که هیچ پیشوانه علمی ندارد در بسیاری از مدارس پیشرفته دنیا مثل کانادا و مازای که دقیقاً بررسی‌هایی صورت پذیرفته هر مدرسه یک طبقه کامل از ساختمان خود را به کتابخانه اختصاص داده است و همه کتابخانه کتابدار دارند.»

نحوه انتخاب کتابدار غیرمتخصص

شرایط و نحوه انتخاب گماردن معلمان به امر کتابداری خود حکایتی دیگر است و این سؤال به ذهن می‌آید که آیا خوب

کمبود کتابدار متخصص	کمبود کتابدار	تعداد کل کتابدار	تعداد کتابدار متخصص
۷۰۰۵ نفر	۷۶۲۷ نفر	۵۰۹۴ نفر	۱۰۰ نفر

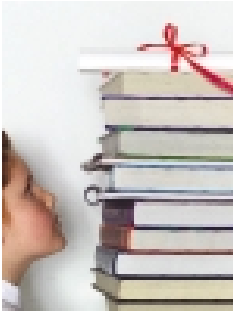
و شرایط حکمفرماست با انتخاب‌های داوطلبانه و سلیقه‌ای. علویورد در خصوص شیوه انتخاب کاندیدار در نظام آموزش و پرورش ایران می‌گوید: «از گذشته اطلاع کافی ندارم اما در بعضی از استان‌ها شرایط امر از گذشته‌اند؛ به عنوان مثال در استان مازندران ابتدا داوطلبان را به اهمیت کاندیداری آشنا نموده و سپس با طرح مسائل و مشکلات کاندیداری آنها را متعهد می‌نمایند که حاضریم آنکه رسته آنها آموزشی است حداقل ۵ سال در تصدی کالجخانه‌های آموزشی فعالیت داشته باشند چرا که این امر قابل توجه افزایش آگاهی و ایجاد انگیزه و علاقه در کاندیداران خواهد شد.»

علویوردیدگاه کارشناسی وزارت آموزش و پرورش را بر محور امر مدرسه یک کالجخانه معطوف می‌کند و می‌گوید: «به طور دقیق هم کالجخانه‌ای نیز نمی‌داند یک کاندیدار متخصص یا علاقه‌مند و با انگیزه است.»

رسیدن به جایگاه اصلی هر «کالجخانه یا یک کاندیدار» با موانع و چالش‌های قانونی پیش‌رو غیرممکن می‌نماید. بنابر آمار رسمی وزارت آموزش و پرورش بیش از ۷۰۰۰ نفر کاندیدار متخصص مورد نیاز این وزارتخانه است که اگر آمار نیروی غیرمتخصص را نیز بدان بیفزاییم از ۷۶۷۷ نفر نیز تجاوز است. علویورد جبران کمبود نیروی کاندیدار را در طول یک برنامه زمانی بلندمدت قابل قبول می‌داند. می‌گوید: «اگر هر سال بتوانیم در هر استان فقط تعداد ۵۰ نفر کاندیدار متخصص را به صورت رسمی یا پاره‌وقت به کار بگیریم می‌توان به رسیدن در سطح مطلوب امیدوار بود.»

دانش انفرادی و کتابداری

علویورد تقویت توان علمی و تخصصی کاندیداران را نیز از یادنی‌بردی به طبع دانش انفرادی کاندیداران اشاره می‌کند و می‌گوید: «بویا به روز کردن فعالیت‌های کاندیداران آموزش‌های ضمن خدمت را در سطح کشور، استان و منطقه مصوب

کرده‌ایم و همه ساله برگزار می‌شود. در این طرح مسائل و یافته‌های نوین علوم کاندیداری بویژه کتابخانه‌های آموزشیگاهی ارائه می‌شود. این کارشناسی از انتشار کتابی به سفارش دفتر پژوهش و کتاب وزارت آموزش و پرورش توسط دکتر عباس حری و خانم نشاط با عنوان «کتابخانه‌های آموزشیگاهی» خبر می‌دهد. وی می‌گوید: «این کتاب برای بسیاری از مدارس کشور در مواقع ضعف جهت بهره‌گیری کاندیداران و دانش‌آموزان ارسال شده‌است.»

تکریم کاندیداران

منوچهر علویورد کارشناس مسئول پژوهش کتاب و فعالیت‌های ادبی وزارت آموزش و پرورش در بخش پایانی گفت‌وگویی خود به تشریح برنامه‌های در راستای نهادینه شدن فرهنگ کتابخوانی و تجلیل از کاندیداران می‌پردازد و می‌گوید: «هر ساله در هفته کتاب «همایش تجلیل از کاندیداران برتر» چه به صورت متمرکز کشوری و چه به صورت استانی برگزار می‌شود. به عنوان مثال در سال ۸۲ در دانشگاه تهران اولین جشنواره کاندیداران فعال را برگزار کردیم و بعضی از کاندیداران برنده تجلیل قرار گرفتند. اسامی نیز در هفته کتاب در سطح کشور مشابه مثال قبل اعلام خواهیم کرد و به همه استان‌ها اعلام کرده‌ایم که آنها نیز از کاندیداران فعال خود در سطح استان و منطقه تجلیل کنند.»

کتاب معرفی می‌کنند و این کمک بزرگی است به کاندیخوان شدن دانش‌آموزان؛ کتاب باید مصائب باسن و سال دانش‌آموزان باشد و از «جستجو و زواید» آن کاسته شود و قابل فهم برای بچه‌ها باشد؛ کتاب باید خوب باشد و گفته‌هایی از این دست:

خدا را شکر که از میان دانش‌آموزان «دست چپین شده» کسی نگفت «کتاب گران است» و تنها گفته‌های بالا نگاشته‌اند. «الغافل مشکل «کتاب‌خوانی» دانش‌آموزان ما ریشه در این گفته‌ها دارد؛»

چندی قبل نغمه‌ای به دستم رسید و وقتی اسامی پای آن را دیدم، نزدیک بود در عده‌شاخ ناقابل اوسط کلام بسیز شود. باهم نام را بخوابیم.

قبل از هر نکته و کلامی از شمایسپاگزارم که قبول زحمت می‌فرمایید. راستش وقتی کتاب‌ها را چاپ کردم نمی‌دانستم برای بچها بود؛ نگاهم در دسرس می‌نم و حالا بگی جواد شاخ چاپخانه کلامم کرده و تا پایان آبان باید بچه چاپخانه را بدیم. البته بی‌سبب نباشد. برای شما ضرب‌العجل تعیین نمی‌کنم. ولی کمک کمک شما خدمت بزرگی به من است و من از این خدمت‌مستون هستم. من تنها ۵ جلد از این کتاب را خواندم. به ترمیمه کنتم و فکر می‌کنم می‌تواند برای بسیاری از… میدان‌باشد. لطفاً کمک کنید. انشاء…»

وقتی اسامی پای‌نامه را دیدیم، فکر کردم چشمم اشتباهی می‌بیند. تعجب اشتباه‌نگر بودم و نویسند، نامه دارای جویضات عالی بود؛ نگاهم در دسردس در محضول تلفظی‌کنتم. هر چه فکر کردم نتوانستم بفهمم. چگونه سبب‌نگار، می‌تواند سبب‌نگار باشد، و ضرب‌العجل ضرب‌العجل بشود و خدمت من هم، خدمت بزرگی باشد کلامم یعنی شما!

خیلی ساده است. همین حالا از امل ایقائان بخواهید- مخصوصی کنید که دارای جویضات دانشگاهی باشند- تا شعر حافظ را از روی دیوان آن بزرگوار بخوانند. کار آسان‌تر می‌گوید. گلستان باورستان. یا در برابر آنها قرار دهید. به همین گونه شاهدنامه را ستوری مولانا را پیشنهاد نمی‌کنم. شاید علم و بهانه بیفزاید. قول می‌دهم سررا با لفظ بخوانند و اسامی‌اند. آن بزرگوار آن چه گفتند. چرا چنین است؟ چرا خوش خطی دیگر میان دانش‌آموزان ما یاب نیست و هر چه هست «خرچنگ و قورباغه‌ای است که به نام خط تحویل می‌دهند.» امروز روز کتاب و دانش آموز است. آیا با برگزیدن یک روز، آن هم در طول سال، با فعالیت کتاب‌خوانی دانش‌آموزان ما را مجال بررسی می‌دهد؟

استاد و دبیر و معلمی که خود دهنه چراغ نخورده است.» و

راسته کتابفروشی‌ها

نصرالله حدادی

ضرب العجل

ریاضتی را تحمل نکرده و در جامعه مملکت سالار ما، داری سند و مدرکی شده‌ است. آیا می‌تواند نسل علاقه‌مند به ادبیات سرزمین خود را باز آورد؟

طبیعی است که جواب مثبتی و آفتاب نسل ما با بزرگان ادب خود بیگانه است که باید به آنان حق داد. بی‌اصفا است، نمی‌خواهم همه را به یک چوب برانم اما سخت برسر عموم جامعه است و خواص همیشه‌های خود را دارند.

ناقل از شوبخ استفاده از خودکار و ما شهم در مدارس، مدار و قلم حرف اول را می‌زند. وقت در گزارش حرف، تکلیف سخت و سستی بود که از سوی معلمان امداد می‌شد و دانش‌آموزان مجبور به اطاعت بودند.

خوب به یاد دارم، دبیر خوشنویسی اما در دوران متوسطه ما را مجبور می‌ساخت. بر روی دست گندم چسب یک ورق کاغذ را به دست گیریم و با قلم درسته خط نویسیم. کاری سخت و دشمنی، اما همین خوبی بود کمک بزرگی به خوشنویسی ما می‌کرد.

تلفظ کردن، سرسری برخورد نکردن، سخت‌گیری به جا و درست، استاد و معلم باوقار و زحمتکش، همگونی جامعه در بسیاری از سطوح، علم جایزه‌ارزشی ارزش‌ها و

شماره‌ها و ارزش‌ها، بدون سواد، به معنای واقعی، موهبی می‌شد. دانش‌آموزان، بالاترین دقت فراهم آید و بسیاری، حداقل خواندن و نوشتن را به درستی فرا گرفتند.

استاد که بلافاصله پس از اخذ مدرک- حالا به چه قبضی و در کجا و به چه بیوه‌ای بلند- به تعلیم گشته‌شود، چه چیزی را می‌خواندند نسل بعد از خود باید دهد؟ آیا امروز

همان بیرون ترازو که در دست می‌گردد است؟ این درست که اگر پدر و مادر اهل کتاب باشند، این اهل مطالعه بودن می‌تواند. فرزند آنان را ارضی به مطالعه کند. اما این همه با هر آنست. اگر فرزندان از نده سالگی کنده که برای این همه کتاب بخوانم و بدایم فلان شعر را چگونه باید خوانند و سعی در کسب و فرهمی چگونه در نوس جوسی شد و امیواد، نهادند. چنان‌راش را در قیرستان مسلمانان نقل کنند. حافظ در مقامان آهنگ بود. به همین طریق خطار و حیا، این همه را با همیم ایک فرسوی می‌دهند؟ و من می‌مانم حاج وواج که به جواب بدهم.

نسل بیگانه با کتاب ما با ضرورت مطالعه را در ک بکنند. استاد و دبیر و معلمان آنچه آموزخانه را در مقام معلم به متعلم منتقل می‌کنند و دانش و کانس همین است که هست. با خلاصه کلام آن که باید وکتیم باید. ساعت مطالعه جنی و غیردرسی و کالبداختاری در کنار باور کردن بسیاری از ارزش‌های فرمایش شده و در حال فرمایشی را جانی بگیریم تا حداقل دانش آموز، شعر و نثر کتاب درسی‌اش را لفظ بخواند و با تحصیلات عالی، نویسنده سبب‌نگار ما

باشیروستان‌ها

درسه‌استان

برنامه‌های استان ۵ استان را در اولین شماره **ویژه‌نامه هفته کتاب اعلام کردیم**. در **روزهای هفته کتاب این اطلاع‌رسانی را ادامه می‌دهیم**: استان **خراسان**، در مشهد علاوه بر جشن کتاب و عضوگیری رایگان کتابخانه ها، ۹ نمایشگاه کتاب در کتابخانه‌های عمومی کشور برگزار می‌شود. تجلیل از کاندیداران و اعضای فعال کتابخانه‌ها و تشکیل نشست‌های فرهنگی در کتابخانه‌های عمومی از دیگر برنامه‌های استان خراسان است.

اسامی یازده استان بدهم. جشن کتاب در تمامی کتابخانه‌ها برگزار شده است و علاوه بر ۳۰ نمایشگاه کتاب در مراکز استان، نمایشگاهی از کتاب‌های اهدایی مردم به کتابخانه‌ها می‌شود. تجلیل از جشنین کتابخانه‌ها از بررسی و تقدیم کتاب توسط کانون راه‌آهن قلم از برنامه‌های است که استان بده در هفته کتاب اجرا خواهد کرد.

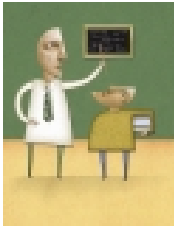
استان زنجان، برنامه‌هایی با توجه استان زنجان به جز برنامه‌های ثابت مانند نمایشگاه کتاب، تجلیل از خادمان نشر، کاندیداران و کاندیخوانان نمونه و جشن کتاب، برگزاری مراسمی با عنوان «عصر قصه» است که در آنها به نقد و بررسی کتاب پرداخته می‌شود. همچنین در این هفته ۳ باب کتابخانه و کانون فرهنگی- هنری در مساجد شهرستان زنجان افتتاح می‌شود.

کتاب

ارتقای شایستگی دانش‌آموز

راهبردها و مداخلات روانشناختی- تربیتی در مدارس ۱۱ تألیف: چابراچی امیر، جوزف‌ای زینس، ترجمه رضا شریفی و ویایه نوری، مؤسسه چاپ و انتشارات دانشگاه امام حسین (ع) ۴ چاپ اول، ۲۳۴۲، ۲۷۰ صفحه، ۳۰۰۰ نسخه، ۲۰۰۰ ریال

راهبردها و مداخلات روانشناختی- تربیتی در مدارس آینده‌پژوهی آموزش‌های موفق افزایش اثربخشی‌های دانش‌آموزان را با استفاده از خدمات مختلف بهداشت روانی مدارس با زبانی ساده معرفی کرده است. نکته مهم در این کتاب آن است که در آن به‌تأییه مشکلات بهداشت روانی بکنه به مشکلات خاص مدارس از جمله مشکلات تحصیلی، رفتاری و پیش‌راستی نیز توجه شده است. فصل‌های این کتاب به نحو کاربردی تقسیم شده‌اند و در برگیرنده اطلاعات چکیده و جامعی از پیشینه‌های اجرا و برنامه‌ریزی مداخلات، نحوه ارزیابی‌ها و همچنین مشکلات و موانع است.

کتاب و دانش آموز
ریشه ها
 مهستی غوبدی

مکمل آموزش

نگاهی به کتاب‌های کاربردی شومز

مک گروهیل از جمله ناشران بزرگ دنیا است که پروژه در زمینه کتاب‌های تخصصی و مرجع فعالیت دارد این انتشارات توسط جیمز مک گروهیل و جان لیل در حدود ۱۰۰۰ سال پیش پایه‌ریزی شد. این دو با همکاری یکدیگر در ابتدا جلاتی را منتشر کردند و سپس توانستند کارشان را توسعه دهند. به طوری که پس از جنگ جهانی دوم مک گروهیل هانسیم گرفتند فعالیت‌های خود را به روی کتاب‌های درسی و آموزشی متمرکز کنند. موفقیت‌های چشمگیری را نیز به دست آوردند و به عنوان ناشری تخصصی در این زمینه مطرح شدند. هم اکنون انتشارات مک گروهیل در سه حوزه مقالات کتاب تولید می‌کند.

۱- کتاب‌های دوره‌های پیش دبستانی، دوره راهنمایی و دبیرستان که شامل کتاب‌های آموزشی برای کودکان و نوجوانان است و موضوعات مختلفی را دربر می‌گیرد. همچنین کتاب‌هایی برای والدین تا به وسیله آنها بتوانند مسائل مختلفی را به کودکان خود بیاموزند و مجموعه تولیدات ویژه کتابخانه‌ها و مراکز فرهنگی و آموزشی.

۲- کتاب‌های درسی دانشگاهی که معمولاً در ارتباط با علوم فنی و ریاضی هستند.

۳- تولیدات و کتاب‌های تخصصی و الکترونیکی. این بخش موضوع‌های مختلفی را شامل می‌شود که هر کدام از آنها توسط گروه‌های متخصص از نویسندگان، ویراستاران و محققان تشکیل شده‌اند. عمده این گروه‌ها عبارتند از اقتصاد و تجارت، کامپیوتر، بهداشت و پزشکی، دریانوردی، ریاضی و هندسه، سری شومز، منابع فنی و مهندسی، الکترونیک و...

سری شومز شامل کتاب‌های کاربردی در موضوعات مختلف و مکمل اطلاعات کتاب‌های درسی و دارای ویژگی خاص هستند. یک نقطه اوج در تولیدات شومز زمانی است که اولین ایده‌ها برای نوشتن یک کتاب در ذهن نویسنده نقش می‌بندد که هر چقدر این ایده‌ها و افکار جدیدتر و مطابق با نیازهای جامعه باشند مطمئناً به موفقیت بیشتری نیز روبرو خواهند شد. سری کتاب‌های شومز را که به نوعی می‌توان کتاب‌های آموزشی تلقی

کرد به دلیل استفاده از مثال‌های زیاد و بیان ساده از موضوعات علمی، جزو کتاب‌های آموزشی پر فروش دنیا به حساب می‌آید. مجموعه کتاب‌های شومز مورد استفاده دانش آموزان دبیرستانی و دانشجویان سال‌های اول دانشگاه هستند. دانش آموزان و دانشجویان با استفاده از این کتاب‌ها که در واقع مکمل کتاب‌های درسی آنها هستند، قادر به درک بهتر مفاهیم علمی خواهند شد.

هر کدام از کتاب‌های شومز بر اساس نحوه تدوین در یک زیرمجموعه خاص قرار می‌گیرد که این زیرمجموعه‌ها عبارتند از: مجموعه‌های خلاصه شده شومز، سری A-Z شومز و مجموعه‌های خلاصه و آسان شومز.

در مجموعه‌های خلاصه شده که بسیار مورد توجه دانش آموزان هستند یک مرور کلی بر مطالب کتاب‌های درسی صورت گرفته تا به خواننده کمک کند در کمترین زمان تمام نکات مهم کتاب درسی خود و همچنین مطالبی را که فراموش کرده به سرعت به یاد آورد و به این ترتیب جزو کتاب‌های آمانگی برای آزمون‌ها هم قرار می‌گیرد چون از یک طرف خلاصه‌ای از موضوعات کتاب‌های درسی‌اند و از طرف دیگر شامل تعداد زیادی مسأله و نمونه سؤال هستند که در کنار هم دانش آموزان را برای موفقیت در امتحانات آماده می‌کنند.

سری A-Z شومز: این کتاب‌های راهنما مکمل‌های بسیار مناسبی برای کتاب‌های درسی و آمادگی برای آزمون‌ها هستند. در این مجموعه‌ها، واژه‌ها و اصطلاحات کلیدی و رایج با بیان واضح و ساده به همراه مثال‌های فراوان شرح داده می‌شوند تا فهم و درک مطالب را برای خواننده آسان‌تر کنند. سری خلاصه آسان شومز که از پر فروش ترین مجموعه‌های شومز هستند، به افرادی توصیه می‌شوند که فرصت‌های مطالعه را از دست داده و در یک مدت کوتاه می‌خواهند خود را برای یک امتحان آماده کنند. همین‌طور به افرادی که خیلی سریع درس

می‌خوانند، مرور هم نمی‌کنند توصیه شده که از این مجموعه استفاده کنند. کتاب‌های اختصار و نظم و ترتیب که از ویژگی‌های این سری کتاب‌ها است، در این مجموعه نیز به خوبی مشهود است.

سری شومز بیشتر به موضوعات رشته‌های مرتبط با ریاضی و علوم فنی می‌پردازد یا به عبارتی به علوم که شامل مسأله و محاسبات ریاضی هستند: حسابداری، اقتصاد، بازار گانه، کامپیوتر، ریاضی، فیزیک، مهندسی شهرسازی، مهندسی الکترونیک، تکنولوژی مهندسی، مهندسی عمومی، مهندسی صنایع، مهندسی مکانیک، پرستاری، علوم زیست‌شناسی، شیمی، انگلیسی زبان‌های خارجه و فلسفه جزو موضوعاتی هستند که اغلب کتاب‌های شومز در ارتباط با آنها هستند. مثلاً کتاب‌های ریاضی مقدماتی ریاضی پیشرفته، آمار مقدماتی، حساب و دیکراسیل در گروه ریاضی و فیزیک کوانتوم، اینتیک، فیزیک و کاربردی در گروه فیزیک و بیولوژی، ژنتیک، فیزیولوژی و آناتومی انسان، میکروبیولوژی و جانورشناسی در گروه زیست قرار می‌گیرند.

برای آشنایی بیشتر با این مجموعه چند کتاب از سری شومز را برای شما معرفی می‌کنم:

راهنمای نوشتن مقالات و پایان‌نامه ها
 نویسندگان: مارلن مک کلاین و ژانکلین روت، ۱۸۰ صفحه، ناشر: مک گروهیل، قیمت: ۱۷۹۵۰۰ دلار.
 برای نوشتن انواع مقاله‌های تخصصی و دانشگاهی و پایان‌نامه‌ها می‌توانید از این کتاب استفاده کنید.
 خواننده با استفاده از این کتاب با مراحل مختلف نوشتن یک مقاله مثل انتخاب موضوع، تحقیق درباره آن... آشنا شده و با می‌گیرد که چگونه به موضوعاتی که به آنها علاقه ندارد ولی باید درباره آنها بنویسد غلبه کند. این کتاب شامل تعداد زیادی مثال از مقاله‌ها و پایان‌نامه‌ها با موضوعات مختلف است تا به وسیله آنها آموزش مطالب آسان‌تر شود.

نویسندگان: جورج فراید و جورج هارموس، ۲۴۵ صفحه، ناشر: مک گروهیل، قیمت: ۱۷۹۵۰۰ دلار.
 شامل روش حل ۹۵۰ مسأله بیولوژی به همراه تعدادی زیاد تمرین‌های اضافی، توضیحات فرایندها و سیستم‌های زیست‌شناسی، برای افرادی است که تمایل دارند همیشه یک معلم زیست‌شناسی را در کنار خود داشته باشند.

جبر برای آشنایی کن با ریاضیات
 نویسنده: باب میلر، ۳۳۶ صفحه، ناشر: مک گروهیل، قیمت: ۱۷۹۵۰۰ دلار.

اگر شما هم جزو افرادی هستید که با ننگ کردن به یک معادله با مسأله ریاضی سرانگ می‌خورید، و به وسیله این کتاب مقابله با حل مسائل آزرده‌دهنده ریاضی را یاد می‌گیرید. چرا که نویسنده کتاب سعی کرده که با ترکیب دانش تفکر سرگرمی و به کارگیری روش‌های ساده و در عین حال منحصربه‌فرد، فاصله بین دانش آموزان و کتاب‌های درسی را از بین ببرد در ضمن شامل توضیحات کامل از اصول پایه جبر است که به وسیله آنها حل بسیاری از مسائل مشکل در این رشته آسان خواهد شد.

Z- هنر پارافیزیک
 نویسنده: میشل کلیل، ناشر: مک گروهیل، ۲۰۰۳، ویرایش اول، قیمت: ۱۲۰۰۰ دلار.
 این کتاب راهنما ویژه دانش آموزان سال‌های آخر دبیرستان و دانشجویان سال‌های اول است و شامل توضیحات کامل و به سرعت اصطلاح رایج و کلیدی و مثال‌هایی است که خواننده را به سرعت با اصطلاحات این رشته آشنا می‌کند. توضیحات استاندارد و علاوه مثال‌های به کار برده شده در این کتاب آن را به عنوان منبعی برای آمادگی دانش آموزان و دانشجویان برای امتحانات تبدیل کرده است.

با پدیدآورندگان کتاب‌های تشویقی سال ۱۳۸۲

گفت و گو در صفحه تقدیر

سعید حمیدیان: نویسنده:

خستگی را به در می‌برد

فکر می‌کنید چرا «داستان دکردیسی» از سوی داوران کتاب سال مورد تشویق قرار گرفته است؟ البته من داور صالحی برای ارزیابی اثر خود نیستم، اما در پاسخ به پرسش شما می‌توانم بگویم: داستان «علی قلم را نقل کند» تصور می‌کنم یکی از عوامل توفیق این کتاب، صحنه‌های حلی ارائه شده در آنستار بوده است. من در این کتاب شعرا و آبا استفاده از آرایه‌های درونی شعر، شعر گل ساخته‌اند. آنها مورد تحلیلی قرار داده، بوم، تنگه، بوم، طرز تدوین، تقسیم‌بندی و تیربندی خاص کتاب بوده است.

موضوع دیگری که فکرم می‌کنم در مورد توجه قرار گرفتن این کتاب بی‌نهایت تازنده، قطعی نبودن این کتاب است.

در حوزه تألیف، «درآمدی بر اندیشه و هنر فردوسی» و «آرامش‌بخش زیبایی» (درباره نظامی گنجه‌ای) در حوزه تصحیح، «فرهنگ جغرافی» و «دیوان امیرشاهی سیزوری» و در حوزه ترجمه، «رمان «دنیای شنگش» نوشته «اصول نقد ذهن» به «هوانف» و «سه خوانم» بخشی از ۹۸ کتابی است که نام سعید حمیدیان، دکترای ادبیات فارسی و استاد دانشگاه علامه طباطبائی بر آنها نقش بسته است و کتاب «سهصد» در «زل» او بزودی از سوی نشر قطره منتشر می‌شود. کتاب «داستان دکردیسی» وی که به روند دگرگونی‌های شعر نیما پوشش می‌پردازد، در سال گذشته یکی از کتاب‌های تشویقی حوزه ادبیات بوده است.

شماره ۱۰۶
 پیاپی ۲۰۳
 نوشته ۲۰۳۸

مجموعه کتاب‌های تشویقی داوران

سیاست ها و برنامه های یونسکو

**بهینه سازی
تحصیلات
متوسطه**

تا به حال به این موضوع فکر کرده‌اید که چه تعداد از دانش آموزان در سطح جهان تنها به دلیل نداشتن امکانات و زمینه های فرهنگی مناسب برای ادامه تحصیل، نمی توانند تحصیلات خود را ادامه دهند و سطح سوادشان در حد تحصیلات ابتدایی باقی می ماند یا چه تعداد از کودکان حتی نمی توانند تحصیلات ابتدایی را نیز داشته باشند، چه به دلیل نداشتن امکانات مادی مناسب برای تحصیل و چه به دلیل نبودن سیستم مناسب در برخی جوامع برای قبول اینکه فوژنانشان برای اینکه نسبت به محیط پیرامون کسب اطلاعات کنند نیازمند

که در سر کلاس های درس حاضر شوند و به تحصیل علوم بپردازند. در بسیاری از جوامع سنتی و توسعه نیافته مردم عقیده دارند که کودکان نیز همان طوره که خردشان از طریق کسب تجربه طریقه زندگی در محیط را آموخته اند باید به تحصیل بپردازند و قبول این مورد که این فراگیری از طریق شبکه های آموزشی و منسجم که در سراسر جهان با یکدیگر مرتبط است امری طبیعی به نظر نمی رسد.

طبق تحقیقات و آمار اعلام شده توسط سازمانی که سعی در تغییر این عقاید و در برخی موارد شرایط تحصیلی را دارد، روزانه بیش از ۱۰۰ میلیون کودک در تقصی نقاط جهان از حق درس خواندن مع می شوند.

نتیجه ای که می توان گرفت بیانگر این مطلب است که از هر ۳ کودک ۱ کودک تا به حال هیچ وقت داخل کلاس های درس را ندیده و فرصت تجربه خواندن و نوشتن را کسب نکرده است.

در همین رابطه سازمان یونسکو طرحی برای رسیدن کلیه افراد به تحصیلات آزاد جهانی و برقراری مسارات جنسیت و تازه در امر تحصیل با دولت های بین المللی و کشورهای پیشرفته همکاری می کند تا طی این برنامه بتوانند این شرایط را تا سال ۲۰۱۵ در سطح جهانی به اجرا در آورند.

اقدامات و پیشرفت های انجام شده در زمینه امر تحصیلات زنان و دختران در آفریقا. ۲ گروه از گروه های تحقیقاتی این طرح یونسکو موضوع چگونگی پیشرفت های مؤثر در تحصیلات زنان و دختران را مورد بررسی قرار داده اند که در یکی از این تحقیقات به چگونگی ارتقای تحصیلات ابتدایی و پایه ای برای زنان و دختران در منطقه آفریقا بررسی می کند و دیگری به مراحل که به وسیله ۳ کشور آفریقایی بوزینگاسو، نیجری، موزامبیک، Swaziland برای رسیدن

و تحقیق این امر طی شده مورد بررسی قرار می گیرد و همچنین مشکلات خاص عقیدتی در جوامع در مورد تحصیل زنان و دختران را بیان می داند. یکی از مشکلات عمده در جوامع پرجمعیت و کشورهای توسعه نیافته کلاس های درس بسیار شلوغ است که بسیاری از معلمان را با مشکلات فراوان روبه رو می کند و از طرفی یادگیری فوظی وار دانش آموزان و در مواردی عدم یادگیری باعث می شود که انگیزه های لازم برای رفتن کودکان به سر کلاس های درس را از آنها صلب می کند و تجربه های جدید یونسکو حاکی از به وجود آمدن و استفاده از روش ها و استراتژی های جدیدی برای تدریس معلمان اینگونه مدارس در امر تدریس است.

تحصیلات متوسطه

در راستای بهینه سازی تحصیلات متوسطه برای نوجوانان، یونسکو سیاست ها و برنامه های برجسته ای را برای اعضای این مجمع بیان داشته است.

برای آگاهی از مندرجات و مضمون تحصیلات از راه دور و ارائه راهکارهای برای نوجوانان در زمینه ارتقا به مراحل تحصیلی بالاتر روش های بیان شده که در واقع پلی است بین ادامه تحصیلات و شغلی که در آینده می توانند داشته باشند.

دسترسی دختران به تحصیلات متوسطه از اهمیت خاصی برخوردار است، خصوصاً در مناطق روستایی کشورهای در حال توسعه و در کشورهای که مورد هجوم بسیاری های از جمله لیبر قرار گرفته اند که در واقع برخورداری از سطح سواد بالاتر دانش آنها را در مورد محیط پیرامون و طبقه زندگی بهتر را به آنها نشان می دهد. نقطه نظر مورد توجه در رابطه با این موضوع این است که راهکارهای پیشرفت در امر تحصیلات به گونه ای باشد که قابل تعمیم برای کلیه جوامع شامل این طرح

باشد و در صدی که تحت پوشش قرار می دهد، وسیع باشد. کسب دیدم دوره متوسطه طوری طرح برزی شد که بعد از طی شدن چهار دوره و تقویت مهارت های دانش آموزان در موارد مختلف تحصیلی این مدرک به آنها اعطا شود تا کارفرمایان از مهارت های اولیه آنها اطمینان پیدا کرده باشند.

تحصیلات عالی

یونسکو تنها مرکز جهانی با اختیارات و تمهیدات برای پشتیبانی و حمایت طرفیت ملی جوامع برای تحصیلات عالی است.

این سازمان نقش راهبردی در انعکاس پیشرفت و بهسازی تحصیلات پیشرفته را در جهان دارد و وظیفه دارد که فرد علاقه مند به ادامه تحصیل را با مزایای کسب مهارت در زمینه های تحصیلی برای توسعه کشورشان آشنا سازد. این طرح بخصوص در جوامع در حال توسعه که نیاز عمده ای به افراد متخصص در زمینه های مختلف را احساس می کنند کارآمد و مفید است.

این سازمان همچنین پیش زمینه ای را برای وقف دادن سیستم تحصیل در جوامع علمی - فرهنگی و اقتصادی برای جهانی شدن روزافزون ملت ها آماده می کند. یونسکو برای کمک به بیان اهمیت مسأله تحصیلات عالی در جوامع بین المللی و ناچه ای، شبکه ای را مطرح برزی کرده که به این شرح است: بویایی علمی، تبادلت شگرف بین المللی، تحقیقات در زمینه سیستم های آموزشی و علم آموزی، توانوری در برنامه ریزی درسی، نقش های کلیدی و راهبردی برای زنان محصل، پیشرفت مدرسان و در نظر گرفتن کیفیت در تحصیلات عالی.

بیسازی و توانوری

در تاریخ ۱۵ الی ۱۹ اکتبر سال ۱۹۹۸ در قرارگاه یونسکو در پاریس کنفرانسی در رابطه با تحصیلات عالی و اهمیت آن در قرن ۲۱ برپا شد.

بیش از ۱۸۰ کشور و همچنین نمایندگان علمی کشورها که

شامل معلمان و دانش آموزان نیز می شود در این نشست حضور پیدا کرده اند تا در رابطه با قوانین و راهکارهای علمی و اصول تربیتی و اخلاقی برای بهسازی و پیشرفت عمیق و پایه ای اهداف سیستم تحصیلات عالی در کلیه ابعاد مادی و جلیوه های معنوی آن در طول زندگی فرد و جامعه به بحث و بررسی بپردازند و این اهداف برای مباحث فرهنگی، تصدیق و حفظ گوناگونی و مطابقت ارزش ها و اصول اخلاقی که در یونسکو برای انسجام اخلاقی و ذهنی افراد برقرار است، مورد بحث قرار می گیرد.

با پدید آوردنندگان کتاب های تشویقی سال ۱۳۸۲

مفردتان از قطعی نبودن کتاب چیست؟

بعضی از نامعاران و منتقدان هستند که فقط اهل اشعار نو و جدیدند، از طرفی کهن گرایان هم علقین خاص خود را دارند و کمتر به اشعار نو تودیک می شوند. آنها حتی اگر هم بخواهند پورهشی در آثار جدید انجام دهند، در نهایت محافظه کاری به آن می پردازند، من از طرفی به

دلیل محصلانم با ادبیات کهن آشنایی دارم و به زمینه های ادبیات نو هم بسیار علاقه مند و فکر می کنم همین پیوند باعث شده این کتاب به سمت گونه ای از ادبیات گرایش محض نداشته باشد.

وقتی کتابی مورد تشویق و تقدیر قرار می گیرد آیا اثری هم بروحیه پدیدآورنده آن به وجود می آورد؟

بی تردید تشویق و تقدیر بسیار مؤثر است، اگر کتاب من مورد

تشویق قرار گرفته است، من رادار می شوم جنبه های مثبت کارم را پرورش دهم .

آیا ضمیمه در نحوه معرفی آثار می بینید؟

تصور می کنم در سال های اخیر با وجود همه مشکلات و معاملی که در کار دآوری کتاب بوده است در جهت قدرانی از آثار، تحریراتی ایجاد شده که اگر از آن یاد نکنیم بی انصافی کرده ایم.

به نظرتان تقدیر شایسته ای از آثار تشویقی می شود؟

کسی که در ایران در حوزه کتاب؛ چه تألیف، چه ترجمه، چه نشر و تصحیح، فعالیت می کند، انگیزه ای جز مشق ندارد؛ چون جنبه مادی کار آنقدر ضعیف است که اساساً انگیزه ای ایجاد نمی کند. در کشوری که متوسط شمارگان کتاب پنجاه یا شصت هزار جلد است، فروش یک اثر می تواند زندگی پدیدآورنده آن را متحول کند. ولی در کشور ما متوسط شمارگان دو تا سه هزار جلدی برای مؤلفان یا مترجم باقی نمی ماند.

این دلیل جایزه های ما در حکم دست شما درد نکنده است، اگر هیچ نقمی هم نداشته باشد دست نگم خشکی آدم را به در می ریزد.

شماره ۲۶
دوشنبه ۴ آذر ۱۳۸۲

سار محمدی

نقد مدرن به اعتقاد بسیاری در دهه بیست در دانشگاه تهران با درس‌های دکتر فاطمه سیاح آغاز شد، اما امروز پس از این همه سال نقد چه جایگاهی دارد؟ در پاسخ به این پرسش هندهای بر این باورند، نقد ادبی جدا از نقد و انتقاد به مفهوم عام قابل نیست، چون جامعه ایران سابقه یک استاد طولانی در طول تاریخ را دارد، فرهنگ نقدپذیری در جامعه ما پدیدار نشده است و ناگویی ما امروز نقد ادبی تالیف ما دانشگاه‌های انبیاات وطفه تربیت منتقد را دارند؟ ایوه آثار تورویک نقد که در دهه اخیر ترجمه و منتشر شده، آیا به دانش نقد در نزد ما منجر شده است. آنچه به‌عنوان نقد در مجلات ادبی و در مطوعات چاپ می‌شود آیا مبارزهای یک نقد علمی را دارد؟ آیا اهل قلم ظرفیت و تحمل نقد آثارشان را دارند؟ وضعیت نقد کتاب در ایران چگونه است و چگونه باید پاسخ؟ در ۸۳ تن از فرهنگ‌سازان، میباحث را در میان گذاشته‌ایم که بخش سوم آنرا می‌خوانید:

دریچه های مختلف برای نقد

علم زبانشناسی را بلدباشنایم.هنوز باید صبر کنیم. وقت بگذریم تا منتقدان حرفه‌ای و متخصص داشته باشیم.

در بحث فرهنگ نقدپذیری هم باید گفت اگر نقد را به معنای کلی اش در نظر بگیریم یعنی در نقد هم جنبه‌های مثبت مثبت را خیلی راحت می‌پذیرد. نمی‌پذیرد. ولی مشکل در این است که اگر نقد جنبه منفی داشته باشد، حلق و سوزی شوکی ما آقدر اجازه نمی‌دهد که تحلیل بپذیری ما عیان بشود. هر چند اخیراً می‌بینیم حالا یا به تقلید یا به دلیل دیگر آن همه صدر کم‌کم در ما پیدا شد. پادام هست، و سه دهه پیش وقتی نقدی نوشته می‌شد، منتقدان از روز می‌بستند و منتقد صاحب اثر به جان هم می‌افزادند. حالا از آن وضعیت بیرون آمدیم و گاهی در برابر نقد‌های تند هم فروتنی کنیم. من شناس می‌دهم. هنوز با آن شرایط مطلوب فاصله داریم که احساس کنیم منتدی که پیرامون آنرا ما قلم می‌زنند، در جهت بهبود ادبیات است.

مجموعه ای غنی ندرایم Jimmyروز نویسنده

نقد هم مانند دانش‌تاریخی است و شعر از جهت معیاش است که ما از مغرب زمین گرفته ایم. در ایران عرصه استادان نویسی و شعر در سخت ما بازی کرده و به جایی رسیده که دیگر از نویسند ستیز استادان بیرون گذاشتگان در ایران نداده است. اما نقد‌های پدید عرصه استادان نویسی و شعر در گذشته بیافته است و بیگفت‌نشده‌های آنگونه که باید و نباید باشد بر این فن تسلط دارند. هر چند روزنامه‌ها و مجله‌های ما از ابتدای تاریخ نوشته‌های است به نام نقد که به مفهوم دقیق و امروزی آن نقد نیست. گرایش‌هایی کلی است که گاه باستان‌های باگوشی برگزار کرده‌است. حال آنکه وظیفه نقد نوعی کاندیدکنان اثر است. تا نقد باید صبر فقط از یاد‌های خود را آنجا که ممکن است کار را تجربه و تحلیل کند. و بسند که حقایق اثر چه می‌خواسته است. گویند از معیوه آنچه که می‌خواسته‌امند؟ یا آنچه که می‌خواسته گویند اساساً ارزش گفتن داشته و تا چه حدود به‌عنوان معیوه خود برود است و تا چه حدود با مجموعه فرهنگی خود گزینشی یا گزینشی داشته است؟

نقد در مغرب زمین عبری دو هزار و چندساله است. در دوره عصرنخستین منظره‌ها و نوشته‌های متنور و لمبایندانه‌های یونانی کلاسیک به هشت سده پیش از میلاد بازمی‌گردد. این محیط باطنی شعر ارسطو آغاز می‌شود. همچنان که گزینشی‌هایی است. امروز از گزینج و تحم‌های بسیار گذشته‌است. معیارها و سرشت آن دگرگون شده، این‌هاای نویی در نقد پدید آمده و سرچشمه به نقد امروز رسیده است. در آن تا جایی که من پرس و جو کردم هنوز مجموعه‌ای غیر از ادبیات نقد فراهم نیامده است. ما دارد اگر نه همه ملج نقد، لامل زنده ادبیات نقد گلپن و به فارسی برگرداند. شود. شایسته است نوشته‌های مانیو آرتولد، لویی، ریچارد، ایسون، لارسن، پاپاند، لوتن، ویلسون، لوناچ، کتر و دیگر بزرگان این عرصه به فارسی برگردانده شود و در دانشگاه‌ها به این مباحث بیشتر توجه شود تا دانشجویان هم ملزم شوند طی گذراندن دوران تحصیل یکی از کتاب‌های زنده نقد را ترجمه کنند. هر چند نویسندگان خود را کار برده‌اند، می‌تواند امگشای ناقدان ما باشد. ضای پرواخته‌اند، اما مبارزهای که آن ناقدان برای ارزیابی اثر ادبی خود را کار برده‌اند، می‌تواند امگشای ناقدان ما باشد. ضای ادبیات نقد، شش‌هه میگزینش آن خود شاهد و زاویه‌های دید ارزیابی هانتونج اثر می‌شود و این بحث از تحلیل‌های چند بیرون می‌آید و از طرفی هم که یکی از رکن‌های ادب است. بازوی می‌گردد و به‌دامت‌ان نویسی و شعر ما را افزون می‌کند. نگامی به تحول و دگرگونی نقد در مغرب زمین نشان

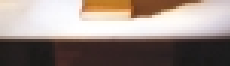
نکرده‌اند و این تئوری‌ها را در عودشان نهادینه نکرده‌اند. بویبر حرف جالبی دارد، می‌گوید هر چه مطلمی را سخت ادا کنند، نشان می‌دهد. گویند، آن مطلب را به‌درستی فهمیده تا بتواند به سادگی به دیگران منتقل کند.

به همین خاطر بسیاری از کتاب‌های تئوری نقد، مخصوص آنهایی که در یک دهه اخیر چاپ شده، زبانشان هنوز زبانی نیست که مخاطب غیر متخصص را بتواند در مسیر ایجاد ارتباط قرار بدهد. مخاطب غیر متخصص هم برای شناخت این مباحث احتیاج به مطالعه کتاب‌های ترجمه‌شده ندارد که بخواند. بداند اشکال و فسخی چه گفته یا اینکه نظریه‌ها کیسین چیست؟ به همین خاطر ما هنوز در یک مرحله گذار از زبانی ناشناخته را طی می‌کنیم تا برای بیان همین نظریه‌های تقدیرسیم به زبانی که ریشه فارسی داشته باشد. البته این مسیر را در فلسفه هم داشتیم. شما نگاه کنید بیست سال پیش وقتی مطلمی راجع به ویگنشتاین حتی می‌خواستیم نویسیم، خیلی سخت و بلد می‌توانستیم با ویگنشتاین در زبان فارسی ایجاد ارتباط کنیم. در حالی که ویگنشتاین اصطلاح تخصصی در آثارش ندارد که با آن مشکل داشته باشیم. به تدریج این مسیر طی شد. حالا هم روزی به آن زبانی می‌رسیم که این تئوری‌های نقد را به زبان ساده و رسا به مخاطب برسانند. تا این مرحله گذار را طی نکنیم مجبوریم گرفتار این سردرگمی‌ها باشیم. یعنی نقد‌هایی نوشته بشود که منتقد روش و مکتب خاصی را لحاظ نکند.

فرض کنید کسی با چراغ قوه وارد غاری می‌شود، فقط یک نقطه از غار را روشن می‌کند اما با همان نور فقط اطراف همچنان تاریک می‌ماند. ما ناچاریم آثار را از دریچه‌های مختلف نقد و بررسی کنیم. در کنار نقد زبانشاخی، نقد جامعه‌شناختی

هم لازم داریم. نقد روانشناختی هم می‌خواهیم. مشکل اینجااست که افراد وقتی در این مسیر قرار می‌گیرند، خیلی تخصصی نقدنویسی و مکتب‌های نقد ادبی نیستند. بنابراین از همه ابزارهای دم دست به شکل ناقص استفاده می‌کنند. مثلاً نقدی ابتدا با ابزار زبانشاخی شروع می‌شود، بعد روانشناختی می‌شود، در وسط به فرم می‌پردازد و بعد، به این خاطر با چنین وضعیتیی رویه‌رو می‌شویم که بعضی از این منتقدان به آن تخصص اصلی نرسیده‌اند. برای رسیدن به آن نقطه مورد نظر وقت می‌برد. در این حیطه ما هنوز خیلی تازه کاریم.

وقتی کسی نقد جامعه‌شناختی می‌نویسد در کنار شناخت ادبیات، باید جامعه‌شناسی را خیلی خوب بداند. یا وقتی می‌خواهیم نقد زبانشاخی تئوری اثری داشته باشیم، حتماً باید

ما اصلاً نقد ندرایم ابراهیم یونسی نویسنده

از کدام نقد صحبت می‌کنید، ما در جامعه فرهنگی مان اصلاً نقد ندرایم. هر کسی را خوانستد، به عرش اعلامی برده، اگر هم خوانستد، یک مشت کتاب‌سرا تحویل نویسنده و اثرش می‌دهند. از طرفی نویسنده‌گان ما از جمله خودم نمی‌دانیم نقد چه هست؟ و چون نمی‌دانیم اصول نقد و نقدنویسی چیست، هر نظری که بدیم یاد هواست. شما هر گونه که می‌خواهید تفسیر کنید، ولی من نقد را نمی‌شناسم و بلد هم نیستم.

وقتی نقد را نمی‌شناسیم، دیگر باپیش‌نقد را چگونه باید تحلیل کرده؟ نقد چه هست؟ منتقد می‌خواهد، چکار بکند؟ نقد یا باور فری می‌کند. باز می‌خوانند نویسنده، یا اثرش را بگذارند این نقد ترازیان گفته تراور که بعد بگویند این سنگین تر است تا آن سنگ تر است؟ من نمی‌فهمم، هدف از نقدنویسی چه هست؟ به ناچار وقتی نقد را نمی‌شناسیم، نمی‌توان بگویند نقد حرفه‌ای یا غیر حرفه‌ای تربیت کرد. آیا این وظیفه دانشگاه‌هاست که منتقد تربیت کند، یا اینکه اهل قلم با مطالعه به دانش نقد دست پیدا می‌کنند؟

خون تازه در رگ های نقد دکتر کوروش صفوی مترجم

نقد ادبی، امروز در جامعه ما از چند منظر دنبال می‌شود، یک دیدگاه همان دیدگاه سنتی است که سال‌هاست ادامه دارد و در میان اهل فرهنگ هم اعتبار خاص خودش را دارد، آن هم بر حسب سنت. گروهی دیگر که به نظر من خون تازه‌ای در رگ‌های نقدنویسی ایران تزریق کرده‌اند و مطالعات خوبی هم در این حوزه دارند، این گروه افرادی جوانان یا افرادی هستند که با نگرش مدرن به مقوله نقد نگاه می‌کنند. بیشتر این منتقدان مکتب جدید نقد ادبی از جمله نقد زبانشاخی را می‌شناسند و نقد فرمالیستی، نقد ساختارگرا، نقد روانشناختی و پست‌مدرن را خوانده‌اند و با یکی از ابزارها، آثار ادبی را بررسی می‌کنند. به نظر من این دو دیدگاه در کنار هم بسیار جدلیت ایجاد می‌کند چون هر کدام از اینها اگر در تقابل با دیگری قرار بگیرد ارزش خودش را نمی‌تواند نشان بدهد. به همین خاطر امروز می‌بینیم، نقد ادبی در ایران پویایی از یکی-دو دهه گذشته دارد پیش می‌رود و امیدوارم که این تقابل سنت و مدرن بتواند ما را به نظریه‌پردازی‌هایی برساند که اساساً کشورهایی با قدمت دراز فرهنگی، مثل ایران نیاز به چنین نظریه‌پردازی‌هایی دارند.

من احساس می‌کنم به دلیل غنای فرهنگی و سابقه طولانی ادبیات فارسی، باید نظریه‌های روشمندی را برای کار خودمان بسازیم. چون از یک دوره‌ای به بعد اعمال روش‌های غیر ایرانی روی ادب فارسی جواب نمی‌دهد و مشکل آفرین خواهد بود. یک مشکلی که در حوزه نقد داریم این است کتاب‌هایی که در زمینه نقد ادبی و تئوری نقد ترجمه می‌شود خیلی سخت به فارسی برگردانده می‌شود، یعنی با یک زبان فاخر و عامیانی ترجمه می‌شود که برای مخاطب غیر متخصص درک آن دشوار است. این البته به این مسأله برمی‌گردد که زبان این آثار برای خود مترجم هم ناشناخته است و مترجمانی که روی این دسته از آثار کار می‌کنند، هنوز مباحث آن را درونی

ابراهیم یونسی

دکتر کوروش صفوی

می‌هد که معیارهای این فن چوب‌خط‌های کاشی‌نماشته‌اند، آنچه به نظرارسطو باهوراس مطلوب بوده برای درآیند یا کالریج مطلوب‌نیوده‌است و آنچه برای درآیند و کالریج مطلوب بوده اما برای ازآرپایند یاویوسی مطلوب نیوده‌است.

عصرهای باستانی که در کنار هنرندان هست یابند یازگو کنند. زیرا آهنگ‌واسطه بین هنر مند و مردم هستند و گاه‌کنکه‌های طرف خوبی را به هنر مندگم‌گوشود می‌کنند که بسی آموزنده‌است (البته نه به مفهوم واضع) فی‌الصلح نوآوری جویس در کتاب تصویربرد هنر مند جوانی باعث سرگیجه‌عده‌ای از ناقدان نویسندگان معاصر می‌شود. وراژ آرینکه جویس از اول شخص به سوم شخص رفته دچار حیرت می‌شود اما ناقدانی چون ازآرپایند البوت نوآوری جویس را ستایش می‌کنند. ازآرپایند است که اورا می‌شناساند.

در اینجا هم بد نیست نامی از لفظعلی صورنگر بریم که کتاب سخن سنجی خود را در سال ۱۳۹۸ یعنی ۶۲سال پیش نوشته یا همه‌کم می‌کاستی‌اش نخستین گام قابل استفاده در زبان فارسی بود و می‌توان اصطلاح سخن‌سنجی را در فارسی درآیند نقد که عربی است به کار برد.

به عنوان ژانر شناخته می‌شود

حسن میرعابدینی **نویسنده**

وحدیت نقد به لحاظ چاپ، به لحاظ انتشار چندگان مطلوب نیست، به دلیل اینکه اولا از نظر تاریخی نقد ما آن رشدی را که می‌یابد در طول سال‌ها نداشته باشد، ندارد به خاطر اینکه نقده به یک فضای آزاد بود، به یک فضای مکالمه‌نازاد، نه فضای که اولاً بنیاد دیدگاه‌پیشانی را درین هیچ داعی مطرح کنند، جامعه در برخورد آزاد و عقاید شاهد پیشرفت باشد. این شرایط هرگز فراهم نبوده و نقد هم در چنین شرایطی نتوانسته اعتلا یابد.
کتاب از نظر چاپ و نشر هم درزین‌ه‌های بسیار کمی در این سال‌ها در اختیار منتقدان بوده، هرود معهودی نشر به‌حسب، مثل روزنامه‌ها که عمدتاً به نقده به معنای واقعی‌اش کثیر بها می‌دهند و بیشتر نقدهای چاپ‌شده، نقد کتاب نیست بلکه گزارش یک کتاب است. این همه فکر می‌کنم همین تعداد منتقد که دارند کار می‌کنند، واقعاً با جان و دل کار می‌کنند، چون نقدنویسی در جامعه ما کاری بی‌اسر و مزداست، و به‌شکلی حتی دشمنی تاریخی است. حتی تجربه شخصی خودم هم همین شرکت در فاروی جوایز آینی که به نومی نقدشاهی آثار منتشر شده‌است، نشان می‌دهد که در این کار خیلی خوشایند اهل ادب و محافل آینی نبوده و نیست.

به هر صورت فضای نقد، فضای مطلوبی نیست. از طرفی آنگونه که من در اظهار نظرهای اهل قلم دیدم، غالباً نقد را نکوهش کرده‌اند و با خیلی که لطف داشتند، گفتند ما ما را نقد ندانیم، در صورتی که نقد ما هم در سطح دیگر آثار آینی است. یعنی من فکر می‌کنم آنچه که در مورد فضای تاریخی و کنیود فضای برای تعامل احساسی در پیدایش نقد گفتیم، نقد ما در حد شعرها و داستان‌ها یا دیگر جنبه‌های آینی است. یعنی همه آنها کا تا جایی مشخص پیش آمدند و در یک سطح قرار دارند. در تاریخ ادبیات که دقیق‌ترین شویب می‌بینیم اهل قلم چندان دل خوشی از منتقدان نداشته‌اند. از جعفر یوزگ که گوید که منتقدان را سر میکسی‌هایی می‌دانست بر تن اسب‌ها، تا یقیه که گفته‌اند منتقدان نویسنده‌گان و شاعران شکست خورده‌اند. منتقد

در هر صورت نباید چندان منتظر تأیید و تشویق باشد، باید به این فکر کند که دارد کاری در خدمت به ادبیات انجام می‌دهد که به قول بهرام صادقی نوشتن سر نوشت اوست، باید بنویسد و کارش را بکند. حالا اگر کارش ارزشی داشت می‌ماند.

ما منتقدان حرفه‌ای به آن معنا که از راه نقدنویسی، زندگی‌اش بگذرد، نداریم. یعنی نقد یک فعالیت جانبی و یک فعالیت از روی علاقه و عشق به ادبیات است.

بعد از انقلاب نقد به عنوان یک ژانر کم‌درد در جامعه ما شناخته می‌شود. حداقل از نظر ذهنی داده به رسمیت شناخته می‌شود.

اینکه بقدر شرایط علمی شکل‌گیری نقد و آن فضای مکالمه مطلوب فراهم هست که نقد بتواند رشد کند، به عوامل اجتماعی جامعه برمی‌گردد، ولی بعد از انقلاب جریان‌های مشخص و تخصصی در نقد نداشته‌ام. اینکه بگویم، نقد روانشناختی داریم و عده‌ای در این زمینه قلم می‌زنند، با عده‌ای در جامعه شناختی، عده‌ای نقد زیانشناختی و… می‌نویسند، نه نداریم. ولی جرقه‌هایی در حوزه‌های تخصصی وجود دارد و دیده‌ام، مثل کتاب «ارونکاوی و ادبیات» خانم خورایپوری، یا آثار دکتر محمد مستعی یا آثاری که دکتر شمیسا از دیده‌گاه یونگی یوسف کرد هدایت را نقد و بررسی کرده‌اند. این جرقه‌ها گاه وجود دارد اما مستمر و نهاده‌ینه نشده‌است. به هر حال نقدهای خوبی از عتایت سبحعی و از مشیت‌عالمی و دیگران می‌شوایم که همین هایشان می‌دهد آینده نقد در ایران روشن است.

می‌دانید که در دوره‌ای منتقدان خوبی مثل قاسم هاشمی‌زاد یا بشیم بهار که نقد می‌نوشتند، حتی از نظر خودشان این نقدها را خیلی جدی نمی‌گرفتند. مثلاً هاشمی‌زاد داستان‌هایش را به‌صورت کتاب منتشر کرد ولی نقدهایش در مطبوعات که به‌صورت پاکنده بود کم شد. یعنی نقد پرایشان کاری نقش پیدا کرد، با اینکه هر کدام منتقد جدی روزنامه‌ای بودند و هاشمی‌زاد هم در آیدگان قلم می‌زد. الان خوشبختانه جوانانی که بعد از انقلاب وارد یک فضای تغل و اندیشه انتقادی شده‌اند، کار نقد را دارند جدی می‌گیرند، البته آثاری که پیرامون تئوری نقد و نظریه‌های آینی در این دهه منتشر شده‌اند در آگاهی

اطلاعات منتقدان تأثیر خوبی داشته‌قبل از انقلاب بندرت از نقد جدید جهان، کتابی داشتیم، کتاب‌های موجود بودند که عمدتاً نقد فعلی از ادبیات روسیه بودند یا یکی دو کتاب از منتقدان و نظریه‌پردازان غرب ترجمه شده بود. بعد از انقلاب حجم عظیمی از تئوری‌های جدید در قالب کتاب ترجمه شده‌اند. این تئوری‌ها تأثیر ناچیزی در کوته‌مدت روی شعر و داستان‌نویسی ما داشتند، به دلیل اینکه برخی از دوستان سعی کردند آن تئوری‌ها را به شکل شعر و داستان در بیاروند. اما از سوی دیگر برداش اینی و انتقادی جامعه ما و اهل قلم افزود. بویژه منتقدان که از این آثار بهره فراوانی بردند. خود من از این آثار استفاده زیادی کردم و روی من تأثیر ملاحظه‌ای داشت.

کمتر از حد انتظار

هلن اولیایی‌تیا

به لحاظ کمی امروز نقد خیلی خیلی کمتر از آن حدی است که ما انتظار داریم. امروز که این همه کتاب در حوزه‌های مختلف نوشته و منتشر می‌شود، در مقایسه با آن‌ها نقد به لحاظ کیفی بسیار کم است و اما نقدهایی که نوشته می‌شوند، غالباً خوب هستند و نقدنویسی در جامعه ما رو به پیشرفت است.

زمانی بود که نقدها منحصر می‌شد به معرفی ساده یک کتاب یا خلاصه‌ای از آن. حالا دیگر نقد به‌صورت جدی دنبال می‌شود و آثار به لحاظ ساختاری مورد بررسی قرار می‌گیرند، یا از دیدگاه روششناختی آن را نقد می‌کنند یا از منظر زیانشناختی به آن می‌پردازند. در مجموع کارهای جدی در این زمینه در حال صورت گرفتن است. می‌خواندم می‌نوآلد پیرامون آثاری که چاپ می‌شود، از طریق همین نقدها مسائل تازه‌ای بیاموزد، اما هنوز تعداد این دسته از نقدها کاملاً نیست چون هم مخاطبان هنوز نقد را چندان جدی نمی‌گیرند و هم نشریات خاصی هستند که نسبت به نقد حساسیت نشان می‌دهند.

در زمینه تخصصی بودن نقد یا غیر تخصصی بودن آن، نمی‌شود به نقدهای غیر تخصصی ایراد چندانی گرفت. چون در نقدهایی، هر ریاضتی به هر شکلی که راھی به تحلیل بررسی بهتر اثر باز یکنده‌سجرات است و باید نقد، در آن استفاده کند و خودش را بنیاد اثر اما محدود کند. اگر هم ریاضتی خاص هست، بیشتر در کارهای آکادمیک انجام می‌شود. مثلاً دانشکهاها به شکل آکادمیک به یک اثر می‌پردازند و می‌گویند، ریاضت نقد باید مشخص باشد که در چه چارچوبی می‌خواهید کار کنید و اگر هم نقد پراگماتیستی است یا ساختارگرایانه یا نقد اسطوره‌ای، از ابتدا باید چارچوب کار مشخص باشد و صرفاً در همان چارچوب خاص به اثر پرداخته شود. ولی در نشریات و مجلات که مخاطبان عام دارند، در مواردی از همه مکتب‌نقد بهره می‌گیرند و در مواردی هم به شکل تخصصی عمل می‌شود. هدف انجام کار است، یعنی نقد بدانند که چه می‌کند.

چیزی که در اینجا برعکس کشورهای غربی انجام می‌شود، داشتن حوزه‌های مشخص است. در اینجا گاهی مترجم، ناقد است، نویسنده ما ناقد است. شاعر ما ناقد است. همه دارند کار نقد انجام می‌دهند. کار نقد هم دارد مثل خیلی از کارهای دیگر در کشور ما مد می‌شود. نقدنویسی مثل یک تب دارد و همه سراپت می‌کنند. تب نویسندگی، تب سینما، تب نقاشی و… در مقطعی همه درگیر شده بود. حالا تب نقد گرفته‌ام. اگر حوزه‌های کار تخصصی باشد و کار نقد به نقد سپرده شود- ناقدانی که به‌طور جدی کار می‌کنند و دغدغه‌شان هم همین است- وضعیت خیلی متفاوت می‌شود.

امروز در فرهنگمان به مرحله‌ای رسیده‌ایم که پذیرش نقد به یک امر مسلم در میان اهل قلم تبدیل شده‌است. چون نقد زیاد نوشته می‌شود، همه اهل قلم احساس می‌کنند که به نقد نیاز داریم. بویژه نقدهایی که در غرب در اواسط قرن بیستم این احساس پدید آمده، یعنی از سال ۱۹۴۰ که بعد که پذیرفتند در کنار ادبیات باید نقد هم وجود داشته باشد و با هم پیش بروند. چون ادبیات قرن بیستم پیچیده شده بود و تنوع زیادی پیدا کرد. چنین وضعی این ضرورت را ایجاد کرد که نقد باشد تا مخاطب با کنیک‌های جدید آشنا شود و آثار پیچیده را بهتر درک کند. ما تازه داریم به آن مرحله می‌رسیم. از طرفی کتاب‌های تئوری کنیک‌های جدید آشنا شود و آثار پیچیده را بهتر درک کند. ما گذشته‌اند می‌گازند. من فکر می‌کنم هر چه در زمینه تئوری، کتاب چاپ شود، بیشتر به نقدنویسی ما کمک می‌کند. اما این آثار نباید باعث تئوری‌زدگی در جامعه بشود. گما اینکه امروز برخی از نویسندگان آن اصول بنیادین را فراموش کرده‌اند و اسیر این تئوری‌ها شده‌اند. امروز بخشی از آثاری که در زمینه شعر و داستان چاپ می‌شوند، به هیچ شکل نمی‌توان با آنها ارتباط برقرار کرد. به خاطر اینکه خود مباحث نظری پرایشان جا نیفتاده، می‌روند سراغ بحث‌های دربابی و…

خسرو حمزوی

حسن میرعابدینی

کتاب و دانش آموز

ماهور یویی نواد

هیچ وقت در مسابقات شعری و داستان‌نویسی مدرسه خود شرکت کرده‌اید هیچ وقت فکر کرده‌اید در دوران مدرسه می‌توانید یک نویسنده باشید؟ یک نویسنده یا یک کتاب، درست مثل کتاب آدم بزرگ‌ها، حالا اگر تفهید کتابی که پیش رو دارید نویسنده‌اش یک دانش‌آموز دبیرستانی است چه خواهید کرد؟ این نکته براین جالب است یا بی تفاوت از کنار کتاب رد خواهید شد؟

وقتی در دفتر معاونت فرهنگی-هنری دفتر برنامه‌ریزی فرهنگی وزارت آموزش و پرورش با کارشناس کتاب‌های دانش‌آموزی روبرو شدم مثل همیشه قادر به رد شدن نبودم، همه نوع کتابی دیده می‌شد از کتاب‌های شعر برای چند ساله تا کتاب‌های منقذات و ادب، طبع زندگی، غریبی که یادشده، از مثلث تا مثلثات، جوریه ایلیس، فاطمه زهرا، لایحه زندگن، فاصله انتظار، یک نفر اسم ما خوانند و حساب، آزادی یا اسارت نمونه‌هایی از این کتاب‌ها هستند.

اینجا کتاب‌های دانش‌آموزان مؤلف هستند که برای اولین کتاب سال دانش‌آموزی از سراسر کشور ارسال شده‌اند. طرح برگزاری کتاب سال دانش‌آموزی سال گذشته در همین روزهای هفته فرهنگی ارائه و تصویب شد و از همان روزها هم مسؤولان معاونت فرهنگی و هنری دفتر برنامه‌ریزی فرهنگی آموزش و پرورش متولی انجام امور شدند. سپس از انجام نامه‌های آغازی و ارسال پیشنهادها به ادارات آموزش و پرورش استان‌ها، ۴۴ عنوان کتاب از ۱۸ استان کشور به دبیرخانه جشنواره کتاب سال دانشجویی رسید.

در این دوره که اولین دوره کتاب سال دانش‌آموزی است تصمیم‌هایی بر اساس دیدگاه و نظرات مدیران دفتر برنامه‌ریزی

نخستین جشنواره کتاب سال دانش‌آموزی

تازه اول راه است

فرهنگی آموزش و پرورش گرفته می‌شود و البته هیچ اساتیده مدونی برای امور اجرایی و داری‌ها وجود ندارد. اما چه کسانی اعضای هیأت داوران بودند؟ هیأت داوران ۲ گروه بودند، عده‌ای از درون وزارت آموزش و پرورش که مدیران یا کارشناسان کتاب این وزارتخانه را شامل می‌شدند و عده‌ای نویسندگان کودک و نوجوان که به دعوت آموزش و پرورش در ارزیابی و بررسی کتاب‌های نخستین کتاب سال دانش‌آموزی با آموزش و پرورش همکاری کردند.

کارشناس کتاب دفتر برنامه‌ریزی فرهنگی وزارت آموزش و پرورش در این باره می‌گوید: سعی کردیم نویسندگان و شاعرانی را انتخاب کنیم که با نظام آموزش و پرورش، کتاب‌ها و مباحث درسی آشنا و ارتباط دارند. انتخاب کتاب رسیده در گروه ادبیات، علوم انسانی، هنر، دین، تاریخ، جغرافیا و علوم خاص بررسی شده‌اند.

این کتاب‌ها هیچ‌کدام با سرمایه شخصی چاپ نشده‌اند بلکه دارای ناشر هستند. به واسطه همین کتاب‌ها با ناشرانی شهرستانی آشنا می‌شویم که در بازار کتاب‌های تهران، کثرت نامی از آنها می‌شویم. یک بررسی ساده، آموزی هم می‌توان درباره کتاب‌های نخستین کتاب سال دانشجویی انجام داد.

این ۴۴ عنوان کتاب از مجموع ۵۵۰ کتاب آموزش مؤلف مقطع متوسطه سراسر کشور ارائه شده‌اند. آثار رسیده متعلق به ۸ استان است که از این میان استان خراسان بیشترین تعداد آثار را داراست. همچنین از ۵۵۰ کتاب آموزش مؤلف ۳۵ نفر دختر و ۲۰ نفر پسر هستند. این مؤلفان جوان، غم‌ناک و اهل قلم و گردهمایی هم دارند، دهریز.

اول آرزوهای تمام می‌شود از شهرستان‌ها با برنامه‌ریزی‌های انجام شده به تهران آمدند تا در مراسم امروز خود شرکت کنند. این دانش‌آموزان چند روزی را در پایگاه فرهنگیان در کنار هم می‌گذرانند. در مراسم کتاب سال دانش‌آموزی که با حضور وزیر آموزش و پرورش در دو سه روز برگزار می‌شود، کتاب سال دانش‌آموزی معرفی می‌شود. ضمن تجلیل از تمامی این مؤلفان جوان، ۷ کتاب به عنوان کتاب سال دانش‌آموزی معرفی می‌شود. برگزاری مراسم کتاب سال دانش‌آموزی و تجلیل از آنها فقط آغاز راه است و برادران آموزگاری که در این سن با اعتماد به نفس قلم به دست می‌گیرند و اندیشه‌های خود را مکتوب می‌کنند، دارای استعدادها و توانایی‌هایی هستند که برای پیشرفت و رسیدن به بالاترین درجهٔ موفقیت باید آنها را هدایت کرده و امکانات در اختیارشان قرار دهد. دانش‌آموزان و کارشناسان هر رشته همچنین باید در تأیید و پرورش پرورش پرورش و نباید در نیمه راه کار خود را رها کند.

... و خبرهای خوش

تجهیز و رشد کتابخانه‌های مدارس

تهران خواهیم رسید؟ علاوه بر کمک‌های وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، وزارت آموزش و پرورش در سال‌های اخیر ۲۰ میلیارد ریال بودجه به امر تجهیز کتابخانه‌های آموزشگاهی اختصاص داده است. اما سال‌های ۱۳۸۳ بر برنامه‌های دست اقدام این وزارتخانه تأسیس ۱۲ کتابخانه منمکر کتاب سال دانش‌آموزی در ۱۲ منطقه آموزش و پرورش کشور است که به غیر از هفتادها کتابداری که از سوی مناطق آموزش و پرورش تأمین می‌شود تا سقف ۲۰۰ میلیون ریال برای هر کتابخانه بودجه در نظر گرفته شده‌است. در کل ۲۰ میلیارد و چهارصد میلیون ریال کتاب و تجهیزات کتابخانه‌ای خریداری می‌شود.

۳۳۸ کتابخانه دبیرستانی‌های شبانه‌روزی کشور، با مشارکت وزارت پیش‌بینی‌های انجام شده ۱۲ کتابخانه در هر استان ایجاد می‌شود. دفتر برنامه‌ریزی آموزش و پرورش همچنین به منظور تسهیل در امر خدمت‌رسانی به دانش‌آموزان و مدیریت کتابخانه‌های مدارس اقدام به تهیه و ساخت نرم‌افزاری با عنوان مدیریت کتابخانه‌های آموزشگاهی کرده که در مراحل تولید اولیه برای مدارس سراسر کشور است. وقتی قرار است کتابخانه‌های مدارس برای اطلاع‌رسانی دانش‌آموزان و نگهداری کتاب‌های خود، از نرم‌افزار کتابداری و اطلاع‌رسانی استفاده کنند، سپس حتماً در کتابخانه هر مدرسه یک کامپیوتر، یک کتابدار متخصص (با تحصیلات کتابداری) وجود دارد و باید این امکانات کتابخانه‌ای در یک مدرسه نشانه رشد کتابخانه‌های مدارس و دلیلی برای گزارش دانش‌آموزان به کتاب و کتابخوانی است.

صاحب امتیاز: خانه کتاب ایران
مدیر مسؤول: احمد مسجدجامعی
سرمدیر: علی اصغر رضاعیپور
امور فنی: گلرنگ گرافیک
لیتوگرافی: می‌وزان
چاپ: آئی بین
نشانی: خیابان قائم مقام فراهانی
اول فجر (چم): شماره ۹، طبقه دوم
صندوق پستی: ۱۳۳۵، ۳۳۳
تلفن: ۸۳۱۵۶۵۸، ۸۳۱۵۷۱۲

امسال برنامه‌ریزی مسؤولان منادی تربیت برای اهدافی کتاب به کتابخانه‌ها به اینگونه است که انتخاب کتاب توسط کارشناسان کتاب هر استان صورت می‌گیرد. این کارشناسان در نمایندگانه کتاب مرکزی مؤسسه منادی تربیت که در تهران برپا می‌شود شرکت و کتاب‌های مورد نظر خود انتخاب می‌کنند. خرید دیگر از شهرداری بود که این سازمان هم برخی در جهت تجهیز کتابخانه‌های مدارس را آغاز کرده است.

شهرداری نیز طی فراخوانی از ناشران خواست کتاب‌های خود را ارسال کنند تا پس از ارزیابی کتاب شهرداری برای کتابخانه‌های مدارس قرار گیرد. دکتر احمدی نواد، شهردار تهران نیز در آخرین گفت‌وگوهای خود اعلام کرد: ۳۰ میلیارد ریال کتاب و تجهیزات آموزشی به مدارس اهدا می‌شود.

اینجا حرکت‌هایی هستند که در صورت همکاری ناشران، اجرایی درست و با تعهد در رشد کتابخانه‌های آموزشگاهی (مدارس) فقط موقوف خواهند بود ولی طی سال‌های گذشته چه فعالیت‌هایی برای رشد کتابخانه‌های مدارس انجام شده است؟

رشد کتابخانه‌های مدارس

علی اصغر شکیبا، معاون فرهنگی و هنری دفتر برنامه‌ریزی امور فرهنگی وزارت آموزش و پرورش آمار و ارقامی درباره وضعیت کنونی کتابخانه‌ها در اختیار ما قرار می‌دهد که تنها کتابخانه‌های مقطع متوسطه را در بر می‌گیرد: در سال حاضر ۱۵۴۶۸ مدرسه در کشور آموزشگاهی با ۴۴ میلیون جلد کتاب در مقطع متوسطه مشغول به فعالیت هستند. براساس این آمار ۵۸۰ جلد کتاب برای هر دانش‌آموز در مقطع متوسطه وجود دارد. شکیبا این رقم نامناسب اما مطمئن ارزیابی می‌کند. مناسب از آن جهت که طی چند سال اخیر توانسته‌اند تریج کتاب به دانش‌آموزان را افزایش دهند. به طور مثال از سال ۱۳۸۰ تاکنون بالغ بر ۵۶۱۷۸۰ جلد کتاب از طریق مساعدت‌های وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به کتابخانه‌های دبیرستان‌های کشور اهدا شده است که این تجهیز کردن‌ها از نظر زمانی برابر با سه میلیارد و پانصد میلیون ریال بوده است.

پیش از آوردن آمار و ارقام بعدی نگاهی تحلیلی به همین اعداد بیندازیم. ۵۶۱۷۸۰ جلد کتاب برای سراسر دبیرستان‌های کشور اگر از همین دبیرستان‌ها کنار آموزش و پرورش شروع به اهدا این تعداد کتاب کنیم تا کجا گسترده خواهیم شد یا بیرون از

سال سوم دبیرستان در کلاس‌ها یک کتابخانه با ۳۶ جلد کتاب به تعداد دانش‌آموزان کلاس درست کردیم. هر کدام از بچه‌ها به توصیه معلمی که حالا می‌فهمم چقدر دانش‌ور بود یک کتاب به کتابخانه کلاس‌ها اهدا کردند و هر نفر هر هفته باید یک کتاب می‌برد، آخر هفته می‌خواند و اول هفته بعد برای بقیه بچه‌ها عرضه می‌کرد.

این اولین و آخرین خاطره من از کتابخانه‌های مدرسه‌هایم است. تنها یک خاطره برای ۱۲ سال تحصیل. غیر از آن هر چه از کتابخانه‌های مدرسه‌هایم به یاد می‌آورم یک کتاب تگ و تاریخ (التاری) که تبدیل به کتابخانه شده بود، کتاب‌های پاره، کهنه و ناقص، مثلا جلد ۲ هنس کوجولو بدون جلد یک آن و کتابداری که نهایتاً هفته‌ای ۲ روز برای دانشجویی دانش‌آموزان به کتابخانه می‌آمد و بیشتر گران نظم کتاب‌ها بود تا دفعه کتابخوانی بچه‌ها. حالا در طی این چندسالی که گذشته چقدر اطلاع و آموخ کتابخانه‌های آموزشگاهی تغییر کرده است؟ آیا همچنان یک رنگ و بی‌جان دوگانه ماهوری یک مدرسه خاک می‌خورد یا به میان دانش‌آموزان آمده‌اند؟

خبرهای خوش از تجهیز کتابخانه‌های مدارس
خبرهایی که از آموزش و پرورش می‌رسد گویای توجه و پرداختن به کتابخانه‌های مدارس و سوق دادن دانش‌آموزان به کتابخوانی است.

چندی پیش در طی فراخوانی از تمام ناشران خواسته شد تا در برگزاری هفتمین دوره نمایشگاه‌های دانش‌آموزی و تجهیز کتابخانه‌های مدارس مشارکت کنند. در این طرح که توسط مؤسسه فرهنگی منادی تربیت با همکاری معاونت آموزش و پرورش نظری و مهارتی و معاونت و هنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی برگزار می‌شود ۲۶۰۰۰ نمایشگاه کتاب در ۲۶۰۰ مدرسه در ۱۰۰ منطقه آموزش و پرورش از هفته کتاب تا دهه فجر برپا می‌شود.

با استفاده از کتاب‌هایی که ناشران در این فراخوان ارسال می‌کنند کتابخانه‌های مدارس تجهیز می‌شود.